

מהודות 'קדן טללי ברכה'

שנה ט' (תשפ"ה)

אוצר פניני גאוני הדורות והחסידות

♦ ויקרא ♦

מאמרים נבחרים משכיות חמדה, שווים לכל נפש
מכוונים ומדוממים ככתבם וכלשונם מתוך הספרים הקדושים

זהר הקדוש המבואר

הכתר והכבוד

בהוצאת ישיבת "אביד יעקב"
מוסדות "אור מאיר ושמחה" נהריה
ע"ש כ"ק אדמו"ר רבי מאיר אביחצירא זיע"א

יד הכפרה כימינו
מישועתו של הקב"ה
מילתא הרת"א

יב נפש כי תחטא
וצוין ארה חסדי לפרשת השבוע
ספיר ויהלום

ב ככל שמכין עצמו ליום טוב
נשארת ההארה לאחר כך
אוצר פניני החסידות

העלונים: פניני אביד יעקב • מילתא חדתא • ספיר ויהלום • ובחדת בחיים • מכתלי בית הדין • מגדנות

אמרי נעם | קדם הפסח יבער מלכו כל פסלת ותאנה ואז יזכה לתוספת קדשה
 והשגה גדולה על ידי המצצה ..... א
 אמרי חיים | יש לעשות הכנה לחג הפסח | הקדשה הרוחנית הנשגבת השורה
 במצצה וארבע כוסות ..... א
 בית אהרן | ההכנה הראויה - סלוק הרע מהלב אף ורק מתוך שמחה ..... א
 שם משמואל | ככל שמכין עצמו ליום טוב נשארת ההארה לאחר כך ..... א
 עבודת ישראל | אכילה בקדשה פהקרבנות קרבנות ..... א
 נאנה תהלה | כפירת הקרבנות בבית המקדש אף בזמן הזה ..... ב
 מבשר טוב | העבודה בעקבתא דמשיחא חשוכה כקרנן הנעלה ביותר ..... ב
 לקוטי תורה | האהבה הטבעית הטמונה ב'פפש האלקית' מתעוררת על ידי
 האתערותא דלעילא המשפעת ממרום ..... ב
 דברי בינה | המבונן כל תנועותיו הגשמיות לשם שמים פעלותיו הגשמיות הנם
 בבחינת מעשים רוחניים ..... ג
 נתיבות שלום | קדם קיום מצוה שהגוף נהנה ממנה כגון סעודת מצוה יקבע
 בדעתו שאלו לא היתה זו מצוה לא היה אוכל ממנה ..... ד
 דברי ישראל | העצה המבחרת מדת התמימות והבטחון ..... ד
 קדשת לוי | ככל שמוסרף האדם בעבודה נחשב בעיני עצמו לאין ..... ד
 דברי אמונה | תשובה אמתית היא מתוך התבוננות ערך פגם החטא ..... ד
 תפארת עזיאל | יש לקיים המצוות בטעם והתלהבות ..... ה
 חלקת יהושע | יסוד קיום התורה הוא בדברים הנראים קטנים ..... ה
 דגל מחנה אפרים | אלף זעירא - כמה שלומד יותר יקטין עצמו ..... ה
 קב ה'שור | ההירות שלא יהיה עצב ורגז בהכנות החג ..... ה
 אמרי פנחס | על ידי הטרחות לחג הפסח מתחדש האדם ..... ה
 הגש"פ פני מנחם | על ידי הטרחה בהכנות החג נבראים מלאכים מליצים לראש
 השנה ..... ה

שפת אמת | על ידי שקל ישראל עסוקים בהגעלת כלים מתעורר בימים אלו פת
 טהרה ..... ה
 מגו אברהם | הכנה דרבה בזכוף וטהרת הגוף והנפש לדבורי השבח לפני
 הקב"ה ..... ה
 אמרי חיים | נספי געגועים וכמיהה למצוות החג וקדשת ליל הסדר ..... ה
 קהלת משה | מעשה בהרב הקדוש רבי זושא מאניפולי זיע"א ..... ה
 אור לשמים | שיתוף מעשיו עם הצדיקים ..... ה
 פת עין | ג' מדרגות בדבקות, א', הדבוק בבוא רק בבית הפנקס ..... ו
 תפארת שלמה | הבקשות בתפלה הם לצרף עבודת ה' ..... ו
 בית אהרן | המפריש קרבן צריף לומר 'קרנן לה' ..... ו
 קרית ארבע - זרע האב | המתחדש חדושי תורה פאלו הקריב קרבן ..... ז
 ויאמר שאול | החוטא נפרד מישאל עד שיעשה תשובה ..... ז
 אמרות טהורות | העוסק בתורה אין לו להשש מחסרון פיס ..... ז
 דברי חכמים | רק משה יכול לומר לה' קרבן ..... ז
 באר לחי | קשהחזיטה סמוכה לסמיכה לא יארע פסול בזבח ..... ז
 הר צבי | שחיתת קדשי קדשים בצפון זכר לאילו של אברהם אבינו ..... ז
 פן גרני | עשית מצוה מיד כשבאה לידו בנקל לעשותה לשם שמים ..... ח
 פן גרני | קיום המצוות לשם שמים ..... ח
 בית יעקב | העוסק בתורה פאלו הקריב קרבן ..... ח
 שערי העבודה | המתפלל כמביא קרבן ..... ח
 עמודי שש | דיני התפלה כקרננות ..... ח
 ארחות חיים - פתגם ראש | תפלה בלי פונה נחשבת כמנחת עני ..... ח
 פן אורי | פסילת התפלה על ידי מחשבה זרה של השליח צבור ..... ט
 דרושי הצ"ח | מחשבת חוץ אינה פוסלת תפלה שבבית הפנקס ..... ט
 מעשי צדיקים ..... ט
 ספיר ויהלום | הארה חסידית מן הפרשה ..... יב

בס"ד

קו 'מחברים'

שע"י ממלכת התורה עוז והדר

02-803-9999

לשאלות הלכתיות בבית ההוראה הקש 8

מחברים

הניוז היומי מבית עוז והדר - אור לישראל

מתחילים
את היום!

להצטרפות: newsletter.mechubarim@gmail.com

ישירות למייל האישי

נושאים בפרשת ויקרא

רמזי הכנה לחג הפסח

אמרי נעים

רבי מאיר מדז'יקוב זיע"א
קדם הפסח יבער מלבו כל פסלת ותאנה
ואז יזכה לתוספת קדשה והשגה גדולה
על ידי המצה

ואת אשר חטא מן הקדש ישלם ואת
חמשתו יוסף עליו (ה טו). הנה ידוע
אשר מצות מצה נקרא בשם מיכלא דאסנתא,
ומדרך הרופאים הממחים כאשר יתנו איזה
סמים לרפואה אזי מקדם נותנים סמים
לנקות את האיציטמכא מפל פסלת, כי בלא
זה לא יעשה תחבולות הסמים את פעלתם.

כמו כן בענין רפואה רוחניות צריך מקדם
לבער חמץ וכח התאנה והפסלת, אז
יוכל כח מצות מצה להביא עליו תוספות
קדשה והשגה גדולה להרגיש בעת קיום
מצוה.

הרמז בלשון הפסוק

וזהו ואת אשר חטא מן הקדש ישלם, הינו
מה שפגם בקדשה ישלים מקדם לתקן
את הכל בבחינת סור מרע שהוא בעור
חמץ, ואחרי זה וחמשתיו יוסף עליו, הינו
המצה שהוא בחינת אות ה' שהוא חמשיית
כנודע, ועל דרך הנסח ה"א לחמא ענגא,
אז מצות מצה תוסף עליו אור קדשה דלעלא:

אמרי חיים

רבי חיים מאיר מוויז'ניץ זיע"א
יש לעשות הכנה לחג הפסח | הקדשה
הרוחנית הנשגבת השורה במצה וארבע
כוסות

ימי הפסח ממשמשים ובאים, וצריכים
להכין את עצמו לאכילת מצה בלי
שמורים. בפסח מהפכין חמר לצורה, אכילת
מצה ושתית ארבע כוסות המה לכאורה
ענין חמרי, אבל המה משלבים עם ספור
יצאת מצרים שירות ותשבחות לקל חי,
השלחן ערוך הוא באמצע ההלל ואור פנימי
המאיר כאור החמה בתוך המצה וכוסות.

פסח נקרא שבת ממחרת השבת, גם
בשבת מעלים המעדנים וחמרא
טבא לעשותן כלם רוחניים. פסח זמן
הגאולה, בניסן עתידין לגאל (ר"ה יא), וכן
שבת מסגל לגאולה (שבת ק"ח), שיבוא משיח
לגאל השכינתא קדישא עם ישראל האם
עם הבנים להשלים שם הויה המרמז
בארבע כוסות שהם נגד ארבע אותיות

הויה ונגד ארבע לשונות של גאולה.

הרמז בפסוק 'אם עלה קרבנו'

אם עלה קרבנו (א א), על"ה נוטריקון ה'א
ל'חמא ע'נגא וכו'. מן הבקר, מן אלו
הדברים, אכילה ושתיה הנראים לכאורה
כבהמיות, אבל בליל שמורים הם רוחניים
גבוה מעל גבוהים, מן הבקר גימטריא או"ר
פנימ"י, הם מלאים אור בהיר אם רק תבין
לסדר הלילה הזה בשירות ותשבחות ודבקות
בהשם יתברך. בקר נוטריקון ק'ומי ר'וני
ב'לילה - הנסים ונפלאות שעשה עמנו השם
יתברך - עד הבקר, כמו התנאים בכני ברק:

בית אהרן

רבי אהרן מסרלין זיע"א
ההכנה הראויה - סלוק הרע מהלב או
ורק מתוך שמחה

עקר הכנה של חג הפסח, להסיר כל
אחד ואחד מאתו הרע שבלב
ולהשפילה ולהשליכה, ולעשות מחמץ
'מצה', הינו לשוב בתשובה שלמה לפני
הקדוש ברוך הוא, רק לא במרה שחרה,
אף בשמחה ובטוב לבב - לקדש את
עצמו ולהכין את עצמו לקבל הקדשה
מהיום טוב ומן הסדר והכוסות והלל
הגמור, ומסגלות הימים עצמן בארבע
לשונות של גאולה:

שם משמואל

רבי שמואל מסוכטשוב זיע"א
ככל שמכין עצמו ליום טוב נשארת
ההארה לאחר כך

כל פמה שהאדם מכין עצמו ליום טוב
בקדשה וטהרה לעמתו נשארת הארת
היום טוב אחר כך, מה גם ביום טוב של
פסח, שכל ההארות של יום טוב זה הם
רק בחסד ה' ואין לאדם חלק בו רק מה
שמזמין את עצמו לקבל הקדשה, מוכן
שהכל תלוי בהכנה, ובכל רגע ורגע מימי
החג צריכים הכנה לקבל קדשת החג
ששופעת כל ימי החג בלי הפסק (פסח תרע"א):

עבודת הקרבנות בזמן הזה

עבודת ישראל

רבי ישראל מסוויז'ניץ זיע"א

אכילה בקדשה כהקרבנות קרבנות

רבי שמעון אומר שלשה שאכלו על
שלחן אחד ולא אמרו כו' אבל
שלשה שאכלו כו' פאלו אכלו כו' שנאמר
(יחזקאל מא כב) זה השלחן אשר לפני ה'
(אבות פ"ג מ"ג). ופרשו המפרשים פאלו הקריב
קרבנות, כמו כהנים משלחן גבוה קא זכו
(ערכין כד:), ודקדקו האיך מבאר בפסוק
שהוא כמו הקרבנות קרבנות.

ונראה

לפרש כמו שכתב הגמן אברהם
(או"ח ו סק"ד) דהגוף נהנה מגשמיות
המאכל והנשמה מרוחניות המאכל.
והרוחניות המאכל הם ניצוצות קדושים,
שבכל דבר יש ניצוצות קדושים שנקנסו
לשם פשאמר הקדוש ברוך הוא 'תדשא'
(בראשית א יא) ושאר מאמרות, וגם על ידי
טללים וגשמים קדושים שהם כחות מהבורא,
כי למעלה אין גשם ואין טל, אלא
שנשפלתלש כחות מהבורא, ולמטה נתגשם
הגמט המן שאכלו ישראל במדבר.

ועל ידי שאדם אוכל ונקנס בתוכו אותן
ניצוצות ובכח זה מברך ברפת המזון
ואומר דברי תורה הוא מעלה אותן ניצוצות.
והוא כמו הקרבנות שהיה המלאך אוריאל
מעלה הקרבנות לריח ניחוח לפני ה',
ומפני כן היה בבית ראשון האור רבוצה
כא"י על המזבח, על שם המלאך ואוכל
הקרבנות.

ועל שם זה נקראו קרבנות, שמקרב אותם
לפני הקדוש ברוך הוא, וכן האדם
שהוא אוכל לשם שמים הוא מקרב הנשמות
שבמאכל לפניו יתברך. אבל משחטאו
היתה רבוצה ככלב רמז לסטרא אחרא,
והיו הניצוצות נכנסות לעולם התהו. וזהו
שפרשו המפרשים פאלו הקריב קרבנות,
כמו כהנים משלחן גבוה קא זכו נזדבד
גופם על ידי שהיו אוכלים לשם שמים
כנ"ל וכו'.

אבל

כשהאדם אוכל למלא פרסו, אזי
אין הקדוש ברוך הוא שורה על
המאכל, ובמקום שהקדוש ברוך הוא מסלק
שכינתו משם שם שורין הקלפות, כמו
שנאמר 'על פי אין אלהי בקרבי מצאוני
הרעות האלה' (דברים לא יז), רעות הם
הקלפות, ונקנסין הניצוצות לעולם התהו
והוא נותן כח לצייר הרע, ושלחן נתהפך
לאותיות 'לנחש', הוא רמז להקלפה:

נאוה תהלה

רבי יעקב דוד מרדומסק זיע"א
כפרת הקרבנות בבית המקדש אף בזמן הזה

הנה היום שאין לנו לא מקדש ולא מזבח לכפר עלינו, אמרו על כף חז"ל דלמעלה בשמים ברכיע הנקרא זבול יש בית המקדש ומזבח בנוי ומיכאל השר הגדול עומד ומקריב עליו קרבן בכל יום (חגיגה יב:).

ונמצא לפי זה, דהקרבנות אינם בטלים אף בזמן הזה, ורק בעיני בשר אנו רואים שהמקדש נשרף ונחרב, ובאמת כשנזכר נראה דהמקדש בנוי כמקדש.

באור ויבנה לנו את בית הבחירה לכפר על כל עונותינו

וכנה יש לבאר מה שאנו אומרים בהגדה של פסח 'על אחת כמה וכמה טובה כפולה ומכפלת למקום עלינו וכו', ויבנה לנו את בית הבחירה לכפר על כל עונותינו, כלומר דאף 'לנו' בזמן הזה בית הבחירה בנוי 'לכפר על כל עונותינו' כשמיכאל

אדם כי יקריב מכם קרבן לה' מן הבמה מן הבקר ומן הצאן תקריבו את קרבנכם

(א ב)

לקוטי תורה

רבי שניאור זלמן מליאדי זיע"א
האהבה הטבעית הטמונה בנפש האלקית מתעוררת על ידי האתערותא דלעילא המשפעת ממרום

הנה בענין אדם כי יקריב, שהוא האתערותא דלעילא הנמשך מלמעלה לעורר ולהקריב נפש האדם שלמטה, הנה הערה זו מגיע לנפש האלקית לבד שהוא חלק אלוהי ממעל ונקרא 'נר הויה נשמת אדם' (משל כ כו), שהיא בחינת אדם, נעשה אדם בצלמנו כדמותנו (בראשית א כו), ויש בה אהבה טבעית מצד שרשה ומקור חצובה, רק שהיא מסתרת וצריך להוציאה מן העולם אל הגלוי. על פן על ידי הגלוי והאתערותא דלעילא תצא אהבה זו מהעולם אל הגלוי להיות בטל לה' כגר בפני האבוקה.

ברור והתעוררות נפש הבחמית הוא על ידי עבודת האדם בעצמו

אבל הנפש הבחמית, שכבר ירדה וכלולה מטוב ורע רבה ככלה רע כו', לא שיף בה לומר בן ולכן אף אם נמשך אתערותא דלעילא, אין זה שיכות לנפש הבחמית והגוף, כי הגם שרוח האדם

שר הגדול עומד ומקריב עליו קרבן בכל יום ודו"ק (הגדה של פסח):

מבשר טוב

רבי בן ציון מביאלא זיע"א
העבודה בעקבתא דמשיחא חשוכה כקרבן הנעלה ביותר

עבודת ישראל בעקבתא דמשיחא חביבה היא לפני הקדוש ברוך הוא כעבודת קרבנות, ולא זו בלבד אלא שחביבה היא לפניו כקרבנות היותר חביבים שבהם. **כדאיתא** בגמרא מנחות (קד:): 'אמר רבי יצחק, מפני מה נשתנית מנחה שנאמר בה 'נפש', אמר הקדוש ברוך הוא: מי דרכו להביא מנחה - עני, מעלה אני עליו כאלו הקריב נפשו לפני'.

הרי לנו שדוקא מנחת העני, היא החביבה שבקרבנות הקרבים לפני הקדוש ברוך הוא, שכן כאלו הקריב נפשו לפניו. ועבודת השם ותברך ביסורים תמידיים בעת הגלות, הרי היא בבחינת 'נפשו' הוא מקריב.

פרשת ויקרא

מקדישים וממליכים כו', שמזה דוקא תתפעל הנפש הבהמית. וזהו 'מן הבהמה תקריבו', הינו בחינת פני שור שבמרכבה.

'מן הבקר' בחינת כעס

ופרוש 'מן הבקר ומן הצאן', הינו שני מדרגות חלוקות שיש בנפשות הבהמיות. יש מי שהוא מבחינת בקר, כי שור נגח הוא' (שמות כא כט), בחינת גבורות קשות, והינו מי שהוא כעסן בטבעו, שמדה רעה זו היא בו בתגברת יותר, ויכנה בשם 'בקר' על שם הרתחנות כו'.

'מן הצאן' בחינת תאוה

ויש מי שאינו רתון בטבעו, וחלק הרע שבו הוא היותו בעל תאוה, והוא שנפשו הבהמית היא מבחינת צאן שאינן נגחנים, אדרבה קולם ברחמנות, אלא שהם בעלי תאוה כו'. הנה כל אלה צריך לאכפאי. **וזהו** שנאמר 'מן הבקר ומן הצאן תקריבו את קרבנכם', כל אחד לפי מה דינע בנפשו מהותו וטבעו כף יראה לאכפאי מדה זו ואז יהיה דבר המתקיים כו'.

'משכני אחריו נרוצה' בשני הרצונות של נפש האלקית ונפש הבהמית

וזהו 'משכני אחריו נרוצה' (שה"ש א ד). 'משכני' לשון יחיד הוא אתערותא דלעילא לעורר האהבה הטבעית שבנפש האלקית.

העלה היא למעלה עם כל זה היא בהמה ויורדת למטה (ראה קהלת ג כא).

אלא שזהו עבודת האדם דוקא, לברר נפשו הבהמית. ונקרא 'עובד אלקים' (מלאכי ג יח) כמו עורות עבודין שמעבד אותן ומתקנן. וכמאמר רז"ל (נדה טז:) בפמלאף הממנה על ההריון ששואל טפה זו מה תהא עליה כו' ואלו צדיק או רשע לא קאמר.

הרמז בלשון הפסוק

וזהו 'כי יקריב מכם', כלומר לשון 'מכם' הינו הנפש האלקית לבד. אבל 'קרבנכם' הוא 'מן הבהמה כו', הינו לברר הנפש הבהמית להיות בבחינת אתכפאי ואתהפכא על ידי ההתבוננות בגדלת ה' כפי אשר שכלו יוכל שאת להוליד מזה אהבה עזה גם בנפש הבהמית.

ומתחלה צריך להיות אתכפאי בשלשה לבושי הנפש - מחשבה דבור ומעשה - בסור מרע ועשה טוב, ואחר כך יבוא לבחינת אתהפכא.

באור 'מן הבהמה'

גם פרוש 'מן הבהמה', הינו שכרי להכניע ולברר נפש הבהמית, הוא דוקא על ידי שרשה ומקורה, מבחינת פני שור שבמרכבה. וזהו שמזכירים בשמים שלפניה דקריאת שמע איך שהמלאכים וחיית הקדש

ידוכוּרָא. לְכַן צָרִיף הָאָדָם לְהִזְהַר הֶרְבֵּה בְּזֶה, שְׂיִהְיֶה בְּשֵׁשֶׁת יָמֵי הַשָּׁבוּעַ שׁוֹמֵר עֲצֻמוֹ מִן הַחֲטָא וּמִתְפַּלֵּל כְּרְאוּי, וּבְעֶרְבֵי שַׁבַּת יוֹסִיף קִדְשָׁה עַל קִדְשָׁתוֹ וְטָהַרָה עַל טָהַרְתּוֹ, וְיִתְפַּלֵּל מִנְחָה כְּרְאוּי, וְיִקְבַּל שַׁבַּת כְּרְאוּי, וְעַל יָדֵי זֶה יִזְכֶּה לְתוֹסֶפֶת נֶפֶשׁ רוּחַ נְשָׁמָה בְּלֵילָה וּבַיּוֹם.

וְהַעֲקָר הַגְּדוֹל הוּא שְׁמִירַת שֵׁשֶׁת יָמֵי הַמַּעֲשֵׂה, דְּעַל זֶה אָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוּרֵנוֹם לְבִרְכָה (ע"ז ג.) מִי שֶׁטָּרַח בְּעֶרְבֵי שַׁבַּת יֵאָכֵל בְּשַׁבַּת, וְהַפְנִינָה דְּכָל שֵׁשֶׁת יָמֵי הַמַּעֲשֵׂה קָרִי לְהוֹ 'עֶרְבֵי שַׁבַּת', וְדַהֲיָנוּ מִי שֶׁטָּרַח בְּשֵׁשֶׁת יָמֵי הַמַּעֲשֵׂה שֶׁהֵם עֶרְבֵי שַׁבַּת בְּמַעֲשֵׂים טוֹבִים וּבִתְפִלָּה כְּרְאוּי, אֲזוּ 'יֵאָכֵל בְּשַׁבַּת', דַּהֲיָנוּ שְׂזִיכָה לְתוֹסֶפֶת נֶפֶשׁ רוּחַ נְשָׁמָה בְּשַׁבַּת, וּמִי שֶׁלֹּא תִקֵּן עֲצֻמוֹ בְּשֵׁשֶׁת יָמֵי הַמַּעֲשֵׂה מֵהַ יֵאָכֵל בְּשַׁבַּת, שְׂאִינוּ זֹכָה לְתוֹסֶפֶת נֶפֶשׁ רוּחַ נְשָׁמָה בְּשַׁבַּת:

קִדְשַׁת הַשַּׁבַּת תְּלוּיָה בְּשֵׁשֶׁת יָמֵי הַמַּעֲשֵׂה

וְזֶה שְׂאֵמֵר וְכִי תִקְרַב קִרְבּוֹ מִנְחָה, כִּי תִקְרִיב קִרְבּוֹ עִם הַכּוֹלֵל גִּימְטְרִיאָה זֹה מִנְחָה עֶרְבֵי הַשַּׁבַּת. וְעוֹד, וְכִי תִקְרִיב קִרְבּוֹ מֵאַפֶּה עִם הָאוֹתִיּוֹת גִּימְטְרִיאָה 'קִבְּלַת הַשַּׁבַּת' עִם שְׁלֹשָׁה אוֹתִיּוֹת 'שַׁבַּת'.

וּמִזְהִירָה הַתּוֹרָה וְאוֹמְרָתָ, דַּע לָךְ דִּקְדַּשְׁתָּ הַשַּׁבַּת תְּלוּיָה בְּשֵׁשֶׁת יָמֵי הַמַּעֲשֵׂה, דְּמִי שֶׁלֹּא טָרַח בָּהֶם לֹא יִזְכֶּה לְתוֹסֶפֶת קִדְשַׁת שַׁבַּת, דּוּמִיָּא דְּמִי שֶׁלֹּא הִתְקִין מֵאֲכָלוֹ מְעַרְבֵי שַׁבַּת שְׂאִין לוֹ מֵהַ יֵאָכֵל בְּשַׁבַּת.

וְזֶהוּ מֵאַפֶּה תְּנוּרָה, דַּהֲיָנוּ דְּמִי שֶׁלֹּא אָפֶה בַּתְּנוּרָה מְעַרְבֵי שַׁבַּת מֵהַ יֵאָכֵל בְּשַׁבַּת, וְזֶה מִמֶּשׁ דּוּמִיָּא דְּתוֹסֶפֶת נֶפֶשׁ רוּחַ נְשָׁמָה, דְּאִם לֹא טָרַח בְּשֵׁשֶׁת יָמֵי הַמַּעֲשֵׂה כְּאֵמֹר אֵין לוֹ תוֹסֶפֶת נֶפֶשׁ רוּחַ נְשָׁמָה, וּכְשִׁיטָּרַח בְּשֵׁשֶׁת יָמֵי הַמַּעֲשֵׂה אֲזוּ זֹכָה לְתוֹסֶפֶת נֶפֶשׁ רוּחַ נְשָׁמָה:

בְּקִבְּלַת שַׁבַּת כְּרְאוּי מִקְבַּל אֹרֶךְ פְּנִימִי וְאוֹר מִקִּיף

וְהִנֵּה בְּקִבְּלַת שַׁבַּת יֵשׁ אֹר פְּנִימִי וְאוֹר מִקִּיף כִּידוּעַ, וְזֶה נִרְמָז בְּמֵאַפֶּה, רְאִישֵׁי תְּבוֹת ה'וּא אִיֹר פְּנִימִי מִקִּיף, תְּנוּרָה רְאִישֵׁי תְּבוֹת תוֹסֶפֶת נֶפֶשׁ רוּחַ וְנִשְׁמָה, דְּכִשְׂיִהְיֶה הָאָדָם נָקִי מִן הַחֲטָא וּמִתְפַּלֵּל מִנְחָה בְּעֶרְבֵי שַׁבַּת כְּרְאוּי וּמִקְבַּל קִבְּלַת שַׁבַּת כְּרְאוּי, אֲזוּ זֹכָה לְתוֹסֶפֶת נֶפֶשׁ רוּחַ נְשָׁמָה:

וְעוֹד עַל פְּנִינַת תְּפִלַּת מִנְחָה דְּעֶרְבֵי שַׁבַּת נִרְמָזָה גַם כֵּן בְּפֶסוּק זֶה, וְכִי תִקְרִיב קִרְבּוֹ מִנְחָה עִם הָאוֹתִיּוֹת גִּימְטְרִיאָה 'זִמֵּן עֲלִייתָ כָּל עוֹלָמוֹת', דְּבִתְפִלַּת מִנְחָה זֹה חוֹזְרִים וְעוֹלִים עוֹלָמוֹת אֲצִילוֹת בְּרִיאָה יִצְרִיָה עֲשִׂיָה לְמַעַלְתָּם הַרְאֵנוּ שְׂהִי קִדְשׁ חֲטָא אָדָם הַרְאֵנוּ.

הַמְכוּן כָּל תְּנוּעוֹתָיו הַגְּשָׁמִיּוֹת לְשֵׁם שָׁמַיִם פְּעֻלוֹתָיו הַגְּשָׁמִיּוֹת הֵנָּם בְּכַחֲנִית מַעֲשֵׂים רוּחָנִיִּים

הִנֵּה פְּסוּק זֶה הִיָּה צָרִיף לְכַתֵּב אַחַר מַעֲשֵׂה הַקְּרָבָן, כְּמוֹ כָּל הַקְּרָבָנוֹת. וְאַפְשָׁר לומר, דְּהִנֵּה הַעוֹלָה בֹּא עַל הַרְהוּרֵי הַלֵּב (ויק"ד טו.), וְהַעֲקָר תִּקּוֹן הַרְהוּרֵי הַלֵּב, הוּא שְׂיִהְיֶה הָאָדָם מְשַׁעֲבֵד לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּכָל תְּנוּעוֹתָיו, שְׁלֹא יִהְיֶה בְּלִתֵּי עֲבֹדוֹת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ.

וְכִמוֹ שְׁכָתוֹב בַּתְּפִלָּה שֶׁל רַבְּנוּ הַקְּדוֹשׁ מוֹרְנוּ הַרְבִּי רַבִּי אֱלִימֶלֶךְ ז"ל זי"ע 'שְׂיִהְיֶה כָּל תְּנוּעוֹתֵינוּ וְהַרְגָּשׁוֹתֵינוּ הַכּל בִּיחוד אֱלִיךְ', וְכִמוֹ שְׁכָתוֹב בְּפֶסְרִים עַל רַבְּנוּ הַקְּדוֹשׁ מְלוֹבְלִין זי"ע שֶׁלֹּא הַגְּבִיּוּה רִיסִי עֵינָיו בְּלִתֵּי יְחוד שְׁמוֹ יִתְבָּרַךְ.

וְזֶה שְׂאֵמֵר 'וּקְשָׁרְתָם לְאוֹת עַל יָדְךָ' (דברים ו ט), הִנֵּנוּ, שְׂיִהְיֶה הָאוֹתִיּוֹת בִּיָּדְךָ. כְּמוֹ שְׁבֹאֹתִיּוֹת יְכוֹלִים לְצַרְף כָּל הַשְּׂמוֹת וְהַיְחוּדִים כֵּף יִהְיֶה 'עַל יָדְךָ' שְׁבִכָּל תְּנוּעָה תְּצַרְף יְהוּדִים וְעֲבֹדוֹת לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ. וְזֶה הִיא עֲקָר כְּפֶרֶת הַעוֹלָה: שְׂיִהְיֶה וְסִמּוּד יָדוֹ עַל רֵאשׁ, שְׂיִהְיֶה סִמּוּף לְהֵרָאשׁ, שְׁבִל יַעֲשֶׂה שׁוֹם תְּנוּעָה גְּדוּלָה אוֹ קִטְנָה בְּלִתֵּי פְּנִינַת הַלֵּב וְהֵרָאשׁ לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ. וְזֶה הוּא עֲקָר הַעוֹלָה וְנִרְצָה לוֹ לְכַפֵּר עֲלֵינוּ:

וְכִי תִקְרַב קִרְבּוֹ מִנְחָה מֵאַפֶּה תְּנוּרָה סִלַּת חֲלוֹת מִצַּת בְּלוֹלַת בִּשְׁמֵן וּרְקִיקֵי מִצּוֹת מִשְׁחִים בִּשְׁמֵן (ב ד)

רַבִּי יַעֲקֹב אֲבִיחַצִירָא זי"ע א"א
זְהִירוֹת בַּתְּפִלַּת מִנְחָה ער"ש שְׂאֵז עוֹלִים הַעוֹלָמוֹת

אֲפֶשֶׁר לְרַמְזוֹ זֶה עַל מִנְחָה שֶׁל עֶרְבֵי שַׁבַּת, שְׁכָתֵב רַבְּנוּ זל"ה (שַׁעַר מֵאֲמוּי רַשְׁב"י פִּרְשַׁת קְדוּשִׁים לו.), 'שְׁעוֹלִים עוֹלָמוֹת אֲצִילוֹת בְּרִיאָה יִצְרִיָה עֲשִׂיָה לְמַקוֹמָם הַרְאֵנוּ שְׂהִי בּוֹ קִדְשׁ חֲטָא אָדָם הַרְאֵנוּ.

וְצָרִיף לְזַהַר הָאָדָם בִּהַ הֶרְבֵּה בְּמַעֲשֵׂה וּבְמִחְשָׁבָה וּבְכַוְנָה, כִּי עַל יָדֵי זֶה נִמְשָׁף אֹרֶךְ גְּדוֹל מִמְקוֹר הַעֲלִיּוֹן בְּעוֹלָמוֹת, וְעַל יָדֵי זֶה נִמְשָׁף אֹרֶךְ קִדְשַׁת קִבְּלַת שַׁבַּת, וְכָל הַעוֹלָמוֹת קוֹנִים תוֹסֶפֶת קִבְּלַת שַׁבַּת כָּל אֶחָד וְאֶחָד לְפִי מַעַלְתּוֹ וּכְבוֹדוֹ, דְּאִינוּ דּוּמָה מֵהַ שְׁמִקְבֵּל עוֹלָם הַאֲצִילוֹת לְמַה שְׁמִקְבֵּל עוֹלָם הַבְּרִיאָה, וְכֵן עַל זֶה הַדְּרָךְ, שְׂהַתוֹסֶפֶת הוּא דּוּמִיָּא דְּעֲקָר:

תוֹסֶפֶת נר"ן בְּשַׁבַּת כְּפִי עֲבֹדַת שֵׁשֶׁת יָמֵי הַמַּעֲשֵׂה

וְכֵן נִמִּי הָאָדָם אִם יִזְכֶּה עַל יָדֵי מַעֲשֵׂיו הַטוֹבִים וְתְּפִלָּתוֹ כְּרְאוּי, יִקְנֶה תוֹסֶפֶת נֶפֶשׁ רוּחַ נְשָׁמָה בְּלֵילָה מִסְטְרָא דְּנוּקְבָא, וּבַיּוֹם קוֹנֶה תוֹסֶפֶת נֶפֶשׁ רוּחַ נְשָׁמָה מִסְטְרָא

וְהִנֵּה עַל יָדֵי זֶה הַנֶּפֶשׁ הַאֲלֵקִית מְקַבֶּרֶת גַּם כֵּן הַנֶּפֶשׁ הַבְּהֵמִית כְּנ"ל. וְזֶהוּ אֲחִרְיָף 'נִרוּצָה' לְשׁוֹן רַבִּים, בְּשִׁנֵּי הַרְצוּנוֹת דְּנֶפֶשׁ הַאֲלֵקִית וְנֶפֶשׁ הַבְּהֵמִית.

וְאַחַר כֵּף נִאָּמֵר 'הַבִּיאֵנִי הַמֶּלֶךְ חֲדָרְיִו', לְשׁוֹן יְחִיד, כִּי 'חֲדָרְיִו' הִנֵּנוּ שִׂימָא סְדְרֵי מַשְׁנֶה שֶׁהֵן בְּחִינַת חַגִּית חִסְדֵי דִין ר'תָּמִים רְאִישֵׁי תְּבוֹת חֲדָר, שְׂמָהֶם נִמְשָׁף כְּשֶׁר וּפְסוּל טָמָא וְטָהוֹר חֲזִיב וְנִפְאִי.

הַטַּעַם שְׂאֵמֵר 'הַבִּיאֵנִי לְשׁוֹן עֶבֶר

וְ'הַבִּיאֵנִי' לְשׁוֹן עֶבֶר, דַּהֲיָנוּ כְּמֵאֲמֵר רז"ל (נדה לו.) כְּשֶׁהַתֵּינוּק בְּבִטָּן אִמּוֹ מִלְמַדִּין אוֹתוֹ הַתּוֹרָה כְּלָה, דַּהֲיָנוּ בְּעוֹד הַנְּשָׁמָה בְּכַחֲנִית עֲבוּר לְמַעַלָּה, וּמִזֶּה נִמְשָׁף הַכַּח אַחַר כֵּף שְׂאִיר לוֹ אוֹר ה' וְכַח הַאֲהַבָּה וְיִרְאַה לְהִיּוֹת 'מִשְׁכָּנִי', דַּהֲיָנוּ לְפִי שְׂמִכְבָּר 'הַבִּיאֵנִי הַמֶּלֶךְ חֲדָרְיִו'.

הַמְשַׁכַּת בְּחִינַת אֲתַעְרוּתָא דְּלַעֲיָלָה עַל יָדֵי עֶסֶק הַתּוֹרָה וְקִיּוּם הַמִּצּוֹת

וְהִנֵּה לְהַמְשִׁיף אֲתַעְרוּתָא דְּלַעֲיָלָה זֹה דְּאָדָם כִּי יִקְרִיב, הוּא עַל יָדֵי עֶסֶק הַתּוֹרָה שֶׁהִיא בְּחִינַת אָדָם, רמ"ח פְּקוּדֵין רמ"ח אֵיבָרִין וּשְׁס"ה לֹא תַעֲשֶׂה שְׁס"ה גִּידִים. וְלָכֵן עַל יָדֵי עֶסֶק הַתּוֹרָה נִמְשָׁף לְהִיּוֹת 'כִּי יִקְרִיב', וְכִמוֹ שְׂאֵמֵר 'קָרוֹב ה' לְכָל קְרָאִיו לְכָל אֲשֶׁר יִקְרָאֵהוּ בְּאֵמֶת' (תהלים קמה יח) וְאֵין אֵמֶת אֶלָּא תוֹרָה (ראה ע"ז ד.).

וְזֶהוּ שְׁבַעֲסֶק הַתּוֹרָה נִאָּמֵר אוֹ יִחְזַק בְּמַעוּזֵי יַעֲשֶׂה שְׁלוֹם לִי שְׁלוֹם יַעֲשֶׂה לִּי (ישעיה כו ה), ב' פְּעָמִים שְׁלוֹם, וְהִנֵּנוּ כְּמוֹ שְׂאֵמֵר 'שְׁלוֹם שְׁלוֹם לְרַחוּק וְלִקְרוֹב' (שם נו ט). וְכִינּוּן שֶׁכֵּן נִמְשָׁף מִזֶּה גַם כֵּן בְּחִינַת שְׁלוֹם דְּלְרַחוּק שְׂיִהְיֶה נַעֲשֶׂה קָרוֹב. וְזֶהוּ 'אָדָם כִּי יִקְרִיב מִכֶּם'. וְזֶהוּ 'תְּשַׁמְרוּ לְהַקְרִיב לָהּ' (במדבר כח ב), שְׂמוּרָה זֹה מַשְׁנֶה (תנ"כ אֲמוֹר כב לא. קִידוּשִׁין לו.), שְׂעַל יָדֵי זֶה נִמְשָׁף לְהִיּוֹת 'לְהַקְרִיב לִי'. וְעַל זֶה נִאָּמֵר גַּם כֵּן 'אָדָם כִּי יִקְרִיב', דַּהֲיָנוּ עַל יָדֵי הַתּוֹרָה.

וְזֶהוּ 'דְּבַר אֵל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאֵמַרְתֶּם אֲלֵהֶם אָדָם כִּי יִקְרִיב כו"ו'. וְעַל יָדֵי זֶה גַם כֵּן אַחַר כֵּף 'מִן הַבְּהֵמָה תִּקְרִיבוּ' וְכַנ"ל, וְהוּא עַל יָדֵי קִיּוּם הַמִּצּוֹת, שְׂהַמְצִינָה יֵשׁ לָהּ סִגְלָה פְּרִטִית לְהַעֲלוֹת אֶת נֶפֶשׁ הַבְּהֵמִית וּלְקַשְׂרָהּ בְּאוֹר אֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא כִּי 'צְדָקָה תְּרוֹמֵם גוֹי' (משלי יד לד).

וְסִמּוּד יָדוֹ עַל רֵאשׁ הַעֲלָה וְנִרְצָה לוֹ לְכַפֵּר עֲלָיו (א ט)

דְּבַרֵי בִינָה
רַבִּי יַצְחָק יַעֲקֹב מִבֵּיאֵלָא זי"ע א"א

וכשעולים קונים תוספת רוח ונשמה עליונים מאד באור פנימי ואור מקיף, ונהו מאפה תנור, ראשי תבות תוספת רוח ונשמה האור פנימי אור מקיף. סלת, לומר דתפלה זו נקנה מן הקלפות שאינם נאחזין בה כלל, סלת עם הכלל גימטריא נקנה היא מן הקלפה:

כל המנחה אשר תקריבו לה לא תעשה חמץ כי כל שאר וכל דבש לא תקטירו ממנו אשה לה, קרבן ראשית תקריבו אתם לה ואל המזבח לא יעלו לריח ניחח

(ב יא-יב)

נתיבות שלום

רבי שלום נח מסלונים זיע"א

קדם קיום מצוה שהגוף נהנה ממנה כגון סעודת מצוה יקבע בדעתו שאלו לא היתה זו מצוה לא היה אוכל ממנה

אתא בספרים הקדושים לגבי המצות דאיכא בהן הנאת הגוף בהדי מצוה, ומה יעשה יהודי שלא יהיה מאלו שנאמר בהם 'ופשעים יפשוו כם', כמו שאמרו חז"ל (נדר כג.) על שנים שאכלו פסחיהם, זה שאכל לשם מצוה עליו נאמר 'צדיקים ילכו כם', וזה שאכל לשם אכילה גסה עליו נאמר 'ופשעים יפשוו כם', ואיך ינצל יהודי מזה והרי הגוף נהנה.

אכן עצתו שאת ה'ראשית' יעשה לשם מצוה, שגבשתו לעשות את מעשה המצוה יחשב ויקבע בדעתו שאלו לא היתה זו מצוה לאכל קרבן פסח לא היה אוכלו ורק מפני שזו מצוה הוא עושה זה, ועל דרך זה בכל עניני מצות שהגוף נהנה מהם, ואז מה שהוא נהנה אחר כך זהו דבר שממילא בעוד שתכלית עשייתו היא לשם מצוה, והריהו בכלל צדיקים ילכו כם.

באור הפסוק על דרך הנ"ל

וזהו פרוש כי כל שאר וכל דבש לא תקטירו ממנו וגו', שענינים אלו באמור פוסלים בעבודה, אף קרבן ראשית תקריבו אתם לה, את ה'ראשית' יקריב ויעשה לשם מצוה, ויקבע בדעתו שאלו לא היתה זו מצוה לא היה עושה זאת, ואז למרות שאחר כך גם הגוף נהנה בהדי מצוה, תקריבו אתם לה, כלו נחשב למצוה:

והקריב מזבח השלמים וגו' תמימה לעמת העצה וגו' (ג ט)

דברי ישראל

רבי ישראל ממודוניץ זיע"א

העצה המבחרת מדת התמימות והבטחון

והקריב מזבח השלמים וגו' תמימה לעמת העצה וגו'. ופרש רש"י למעלה מן הכליות היועצות, עיני שם.

ולכאורה איך שיש בבחמה ענין עצה ויועץ. ובדרך רמז יש לומר, 'מזבח השלמים וגו' תמימה' הינו מדת התמימות, כמו שנאמר (דברים יח ג) 'תמים תהיה ותרגמוו' שלים תהיה, וכן בזהר הקדוש פרשה זו (ח"ג כ"ב) 'שלמים' רזא דמילה, דכתיב (בראשית כה כז) 'ויעקב איש תם גבר שלים, עיני שם.

והנה על הכתוב 'תמים תהיה עם ה' אלוקיך' (דברים יח ג) פרש רש"י התהלך עמו בתמימות ותצפה לו, ולא תחקר אחר העתידות. רצה לומר שלא תדאג בחקירות ועצות על דאגת מחר. ודאגה בלב איש ישיחנה (משלי יב כה), יסיח דעתו ממנה (סוטה מב), ובדרך ה' יום יום (תהלים סח כ).

כמשל תינוק שאביו מאכילו ומשקהו, כלום ידאג על יום מחר, הלא בטוח הוא אשר רחמי אב על בנו, וכמו שפרנסו היום בן בודאי גם למחר, ומשליך כל יתבו על אביו מבלי חשב מאומה.

על אחת כמה וכמה אבינו מלכנו אב הרחמן, הן ומפרנס את כל העולם כלו בטובו, צריך שיהיה האדם בעיני עצמו כילד קטן לפניו, כמו שאמר דוד המלך עליו השלום (תהלים קלא ב) 'אם לא שויתי ודוממתי נפשי כגמל עלי אמו' וגו', וכערך שמהלך עמו בתמימות ומצפה לו, אינו חוקר מאומה ומשליך על ה' יתבו, בן הוא באמת יכלפלהו.

זהו שנאמר 'תמימה לעמת העצה', ופרש רש"י למעלה מן הכליות היועצות, פרוש, מדת התמימות היא למעלה מפל העצות אשר יועצות לו פליותיו. וכן הוא לכל דבר ישועה הנצרך לאדם, המבחר שבעצות הוא להשליך כל העצות והחקירות, רק להסתפל לשמים בתמימות ואמונה ובטחון, וכמו שנאמר (משלי י ט) 'הולך בתם ילך בטח':

ואם נפש כי תחטא ועשתה אחת מפל מצות ה' אשר לא תעשינה (ה יז)

קדשת לוי

רבי לוי יצחק מברדיטשוב זיע"א

ככל שמוסיף האדם בעבודה נחשב בעיני עצמו לאין

ונפש כי תחטא ועשתה אחת מפל מצות ה' אשר לא תעשינה ואשם. כי

הנה ידוע, יותר מה שהאדם עובד את הקדוש ברוך הוא, יותר הוא בעיני עצמו כלא נחשב נגד גדלת הבורא יתברך. אבל כשהאדם עושה מצוה והוא סובר שהוא עובד את ה', זה המצוה אינו נחשב לכלום.

הרמז בלשון הפסוק

וזהו פרוש הפסוק **ונפש כי תחטא**, כלומר מה החטא, ועשה אחת מפל מצות ה' אשר לא תעשינה ואשם, כלומר שהמצוה הזאת יעשה לו כלא, והוא סובר שעובד ה' כראוי, 'ואשם':

וכפר עליו הכהן לפני ה' ונסלח לו על אחת מפל אשר יעשה לאשמה בה (ה כז)

דברי אמונה

רבי אברהם יצחק מתולדות אהרן זיע"א

תשובה אמיתית היא מתוך התבוננות ערך פגם החטא

אפשר לפרש, דהנה יש שהאדם עושה תשובה מיראת הענש או שמפחד שיחלה או הוא או בני ביתו או שדואג על פרנסתו וכדומה, תשובה זו נקרא תשובה תפאה.

אבל התשובה האמתית הוא, שיתבונן לפני מי חטא לפני מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא, ועד כמה שפגם בחטאו, וירגיש גדל אשמתו בזה שחטא לפני הקדוש ברוך הוא ויתחרט תרטה עצומה על עונותיו וישוב לה' בלב שלום.

הרמז בלשון הפסוק

וזהו שאמר הכתוב **וכפר עליו הכהן וגו' לאשמה בה**, שהכהן יכפר עליו על ידי שיקניס בו הרהור תשובה אמיתית וירגיש 'לאשמה בה', שהוא אשם מאד לפני הקדוש ברוך הוא וישוב להשם יתברך בלב ונפש.

המנהג שהיה מסיים הקורא 'לאשמה

בה' היו הקהל אומרים 'לאל אשר שבת מפל המעשים ביום השביעי'

והנה מובא בספר מאור ושמש (פרשת החורש) וזה לשונו: שמעתי מהרב הקדוש רבנו מנחם מענדיל זצוק"ל מרימאנוב שהמנהג היה מקדם, כשסיים הקורא לקרות פרשת ויקרא שמסימת 'לאשמה בה', היו הקהל עונים אחריו 'לאל אשר שבת מפל המעשים ביום השביעי' (תפילת יוצר לשבח) שהוא ראשי תבות 'לאשמה' ב"ה, עד כאן לשונו.

בשבת קדש אפשר להגיע לתשובה אמיתית

ולפי דברינו הנ"ל יש לומר, דהנה במשך ימי החל שהאדם טרוד על המחיה ועל הכלכלה בעניני פרנסתו, אין שעתו פנויה

מגן אברהם

רבי אברהם מטריסק זיע"א

הכנה דרבה בזכור וטהרת הגוף והנפש
לדבורי השבח לפני הקב"ה

צריך כל אחד ואחד מישראל להכין עצמו
קדם חג הפסח שיזכר ויטהר עצמו
מכל כתמי העונות ומכל התאוות ומדות
רעות שהם בחינות השאור והמזין, בכדי
שיוכל לעמד לפניו ית' לדבר דבורי תורה
ותפלה ושירות ותשבחות והלל והודיות לפניו
ית':

אמרי חיים

רבי חיים מאיר מוויז'ניץ זיע"א

נטפי געגועים וכמיהה למצות הקב
וקדשת ליל הסדר

את חג המצות תשמר שבעת ימים תאכל
מצות כאשר צויתך. 'תשמר' מלשון
'ואביו שמר את הדבר', אם תחכה לחג
המצות, תעשה הכנה בהשתוקקות וצמאון
נפש, אז 'תאכל את המצות כאשר צויתך'.

צדיקים

קהלת משה

רבי משה אלתיים בריעה מסוויז'ניץ זיע"א

מעשה בהרב הקדוש רבי זושא מאניפולי
זיע"א

וכמו ששמעתי מהרה"ק אאמו"ר זצלה"ה,
פעם אחת היה ביחד עם הרה"ק מו"ה
זושא מהאנפאלי, והלך הרב הנ"ל לביהכנ"ס
להשיעור שאמר אאמו"ר זצלה"ה, ובתוך
השיעור נפל הרה"ק מו"ה זושא הנ"ל על
פניו. ואח"כ שאלו אותו מפני מה נפל על
פניו, והשיב מחמת שראה איד שפמליא של
מעלה כלם באו להשיעור של הרב המגיד
לשמע דבריו הקדושים, ומגדל הפחד והאימה
משכינת כבודו ית' ומפמליא דיליה, לזאת
נפל על פניו (ר"ה ויקרא):

אור לשמים

רבי מאיר מאפטא זיע"א

שיתוף מעשיו עם הצדיקים

האדם הרוצה להעלות עצמו לעבודת
השני"ת ושהתורה תפלה שלו היא
רצוים לפני המקום ברוד הוא, צריך להשתתף
עם הצדיקים, ועל ידי שתוף עם הצדיקים
תהיה כל עשייתו זכה וברורה (עהפ"ס וסמך
: יד):

וזהו כל מגמתם שלומדים את עצמם להיות
קטנים ושפלים בעצמם:

פסח

קב הישר

רבי צבי הירש קוידאנובר זצ"ל

הזהירות שלא יהיה עצב ורגז בהכנות
החג

בהיות כי כל עניני טרח של חג המצות
הקדוש הוא באהבה ובשמחה, ולכן
צריכין ישראל לשמר עצמן מלב רגז, ומכל
שכן שלא יהיה ריב ומצה ומחלוקת ביניהם.
וכל מה שיקנה לצורך ביתו יאמר בפיו שאני
קונה זאת לצורך החג הקדוש הזה:

אמרי פנחס

רבי פנחס מקוריץ זיע"א

על ידי הטרחות לחג הפסח מתחדש
האדם

הטרחות שטורחין קדם פסח, על ידי זה
שוכח האדם עסקי עצמו, ער
פארגעסט גאר אין זיך, והוא בחינת פושט
צורה, ועל ידי זה ילכש צורה ויכול לקבל
חיות ואור חדש לפסח:

הגש"פ פני מנחם

רבי פנחס מנחם מגור זיע"א

על ידי הטרחה בהכנות החג נבראים
מלאכים מליצים לראש השנה

הרה"ק רבי לוי יצחק מברדיטשוב זי"ע
אמר, שהמלאכים היוצאים מן
קשר"ק הוא ראשי תבות, קראצ'עו, שאשכנז,
רייניקעו, כשר"ן. הוא לא אמר מלתא
דבדיחותא בעלמא, אלא הפונה שכאשר
האדם מנקה עצמו מן החמץ – הוצר הרע,
כראוי, יכול הוא להגיע מכף שיהיו לו
מלאכים מליצים ברו"ה:

שפת אמת

רבי יהודה לייב מגור זיע"א

על ידי שכל ישראל עסוקים בהגעלת
כלים מתעורר בימים אלו כח טהרה

ונמים הללו מוכנים גם עתה, שהוא שעת
הכשר לטהר את נפשותינו, כאשר
כל בני עסוקים בהגעלה וטהרת הכלים
בימים האלו, ומנהג בני ישראל תורה,
ומתעורר כח טהרה מלמעלה (שבת הגדול
: תרמ"ב):

להתעורר ולהתבונן במצבו, אבל בשבת
קדש הזמן נרמא להרגיש דקדושה והתעוררות
תשובה בשעת התפלה וכו'.

זוהי מרמו הפתוח לאשמה בה, שרומז על
שבת קדש פנ"ל, שאז יכול האדם
להרגיש 'לאשמה בה' – האיד שהוא אשם
מאד לפני הקדוש ברוד הוא ולבוא לתשובה
האמתית פנ"ל:

• לשונות של אור •

מצות

תפארת עזיאל

רבי עזיאל מייזליץ זיע"א

יש לקיים המצות בטעם והתלהבות

על כל קרבנות תקריב מלח. הרמז כי כל
מאכל שהוא בלי מלח אין לו טעם,
כן תעשה כל המצות עם טעם והתלהבות:

עבודת ה'

חלקת יהושע

רבי יחיאל יהושע מביאלא זיע"א

יסוד קיום התורה הוא בדברים הנראים
קטנים

'ויקרא אל משה' א' זעירא, שקריאת
הקב"ה אל משה וכן אל כלל
ישראל הוא על ידי א' זעירא, דברים שנראים
קטנים, ובאמת הם א', יסוד הראשון לקיום
תורתנו הקד' (הקדמה לספר חלקת יהושע):

ענוה

דגל מחנה אפרים

רבי משה חיים אפרים מסדילקוב זיע"א

אלף זעירא - כמה שלומד יותר יקטין
עצמו

עוד ירמו א' זעירא, ע"ד ששמעתי אומרים
בשם רבי יוסף מ"מ דק"ק פולנאה
זללה"ה שאמר על מה שאומרים העולם
שהלומדים לערניו יא והחסידים לערניו
ניט' [הלומדים פו לומדים והחסידים לא
לומדים], שהאמת שהלומדים כל מה שלומדים
יותר הם גדולים בעיניהם ונחשב בעיניהם
שקבר למדו הרבה כל הצרה, והחסידים כל
מה שלומדים יותר הם יותר קטנים בעצמם,

• עמוד התפלה •

בת עין

רבי אברהם דב מאברקט זיע"א
ג' מדרגות בדקות, א' הדבוק בבוא
רק בבית הכנסת

הנה תכלית בריאת האדם להיות דבוק
בה' אלהים חיים, כמאמר הכתוב
(דברים ד ה) 'ואתם הדבקים בה' אלהיכם'
וגו', אמנם מדרגות מדרגות יש:

יש אשר כל היום עוסק בצרכיו ועסקיו,
ואם שעל כל פנים הוא סור מרע לעשות
חס ושלום עברה בפעל ממש, רק שאינו
נזהר בדבוריו ובמחשבותיו להיות נזהר
מדברים בטלים, ושללא יסיח דעתו כלל
מדבקות ה' בשפלות ומורא והכנעה מפני
ה' לקיים 'שויתי ה' לנגדי תמיד' בלי הפסק.

רק פשוננס לבית הכנסת שהוא מקום
מיחד לתפלה לה', אז משים לבו
ומחשבתו לה' להיות נזהר בדבוריו שלא
לדבר דברים בטלים כלל, ומכונן מחשבתו
ולבו להתפלל וללמד בכונה שלמה לה'
במורא ופחד מפני הדר גאונו ותפרו. וזהו
מדרגה הקטנה בעבודת ה'.

ב' הדבוק בבוא אף בהכנתו לילך
לבית הכנסת

ומדרגה הב' גדולה מזו, שפאשר מתחיל
לילך לבית הכנסת תכף משים
ללבו מורא ופחד לפני ה' לכוון לבו
ומחשבתו טרם בואו לבית הכנסת. וזהו
מדרגה גדולה מהראשונה.

ועל בחינה זו רמזו רבותינו ז"ל (ברכות ח.)
על פסוק (תהלים פו ב) 'אוהב ה' שערי
ציון מכל משכנות יעקב', שערים המצנינים
בהלכה. פי בחינת הכנה לבחינת קדשה
נקרא בשם שער, שיוצא בו מן החשך
בחינת גשמיות, לבחינת אור בחינת קדשה.
ומדרגה זו הב' נקרא שער המצנין בהלכה,
הינו בהליכה, בשעת הליכתו
לבית הכנסת פנוזר לעיל. ואוהב ה' שער
זה מבחינת 'משכנות יעקב', הינו מבחינת
מדרגה הא', שהוא במשכנות יעקב, הינו
בבית הכנסת דוקא ולא קדם לכוון, פי
מדרגה זו הוא, שמקדים את עצמו לכוון

לבו ומחשבתו בשעת הליכה פנוזר לעיל.

ג' הדבוק בבוא בכל מעשיו הגשמיים

ומדרגה הג', הוא מי שנוהר כל היום
בדבוריו ומחשבתו לקיים 'שויתי
ה' לנגדי תמיד', אפילו בישובו בביתו
ועוסק בעסקיו הגופניים דומה כאלו עומד
לפני מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך
הוא, ונוזר תמיד בבחינת תפלה שהוא
צריך להתפלל לפני ה', ועל ידי זה הוא
נזהר בכל מחשבתו ודבוריו שלא יסיח
דעתו מה' חס ושלום, פי בהאיך אנפין
התפלל קדם מלכא, ומסתפל בשפלותו.

והוא בבחינת מתפלל כל היום, הינו
שנוזר כל היום בתפלה שצריך
להתפלל לפני ה' פנוזר לעיל. וגם הוא
בבחינת תפל"ה, הינו בחינת דבקות, מלשון
רוצה אשה בקב ותפל"ת (סוטה א:), הינו
דבקות והתחברות האיש, שבמדרגה הג'
הוא נוזר תמיד בפחיתת ערכו ובהאיך
אנפין יקום להתפלל קדם מלכא.

בחינה זו הנקראת 'מתפלל כל היום'
ובה נעשה אדם שלם

ועל בחינה זו אמר רבי יוחנן, הלואי
שיהיה אדם בבחינה זו שיהיה בבחינת
תפלה ודבקות הנוזרת לעיל, כל היום,
שכל היום בשעת עסקיו בבחינת גשמיות,
בחינת בהמיות, שהוא בבחינת נו"ן כפופה,
בחינת נפילה, וכוזה הוא דבוק ונכנע ונשפל
לפני ה', וכוזה הוא בא ומתקרב לה' בעת
התפלה בגדל הכנעה ושפלות.

וה' מרחם עליו וסומך לכל הנופלים,
ומקרבו לבחינת קדשה, בחינת נו"ן
פשוטה, ונשלם בחינת מאה, שני הנו"נין
בחד עולה מאה. ואז נשלם האדם, פי
האדם נקרא עולם קטן, והעולם נקרא
בעשרה מאמרות (אבות פ"ה מ"א), וכל אחד
פלול מעשה, נעשה מאה.

רמז המדרגות הנ"ל בפסוקים

וזה מרמז בפסוק 'אדם פי יקריב מכם',
גימטריא מאה, הינו כשייחזק האדם
להתקרב לה' להיות בשלמות בבחינת מאה
הנוזרת לעיל, בחינת קרבן, קר"ב נו"ן,
שתקרב נו"ן פשוטה לנו"ן כפופה.

אמר קרא מן הבהמה יקריב, פרוש
שבשעת עסקיו בבחינת בהמיות
יקים 'שויתי ה' לנגדי תמיד' כאלו עומד

לפני המלך, שהמלך עומד בבית ורואה
כל עסקיו ודבוריו, ועל ידי זה יתקרב לה'
בבחינת קרבן פנוזר לעיל.

ואחר כן לשבא לבית הכנסת ומדבק
את עצמו ברוחניות המחשבה
בתורה ותפלה, זהו בחינת 'ואם מן העוף
עלה קרבנו' (פסוק יד), בחינת עוף, בחינת
יעוף יעופף על הארץ' (בראשית א ט), רצה
לומר בחינת רוחניות:

תפארת שלמה

רבי שלמה מרדומסק זיע"א

הבקשות בתפלה הם לצורך עבודת ה'

ומטעם זה נקראת התפלה שהוא במקום
הקרבנות, 'עבודה', כמו שאמר
(תענית ב.) עבודה שבלב זהו תפלה, פי אף
על פי ששואל בצרכיו בתפלה, מכל מקום
עקר צרכי האדם בעולם הזה הם צורך
גבוה, ובתפלת האדם עליהם צריך לכוון
את לבו שהוא מבקש רפואה ופרנסה
להיות בריא ונכון לעבודת ה' ותפרו, וזה
שרש שאלת צרכיו.

ועל זה נאמר (תהלים ט טו) 'יהיו לרצון
אמרי פי והגיון לבי לפניך, פרוש,
'אמרי פי' על פרנסה ורפואה, 'הגיון לבי'
על העבודת ה' ותפרו. וזה 'שועתנו קבל
ושמע צעקתנו יודע תעלומות' שבלב, כנ"ל.

ועל דרך זה אמר הכתוב (תהלים מד כא, כג)
'אם שכחנו שם אלהינו ונפרש כפינו
לאל זר הלא אלהים יחקר זאת פי הוא
ידע תעלמות לב, פי עליך הרגנו כל היום
ונחשבנו כצאן טבחה, פרוש על פי דברינו
הנ"ל, פי העבודות ומסירות נפש צריך להיות
בתמימות ועולה לה' בבחינת שיה פנ"ל.

והוא שאמר הכתוב 'אם שכחנו שם
אלהינו' לכוון בהעבודות לעצמנו,
או לענין עולם הבא לקבל פרס, ונפרש
כפינו' הוא התפלה הנקראת פרישת כפים,
'לאל זר' בכונה חיצונית הנקראת אל זר
חלילה, 'הלא אלהים יחקר זאת פי הוא
ידע תעלמות לב, פי עליך הרגנו כל היום
ונחשבנו כצאן טבחה, פרוש, נחשבנו
במחשבותינו לך לבוד כצאן טבחה, בבחינת
השה תמים לעולה, ולכך 'עורה למה תישן'
וגו' (שם פסוק כד). וכענין הזה היה ענין
עשרה הרוגי מלכות (די"ה או יאמר אדם):

אוצרות גאוני הדורות

רבי אהרן רייזמאן זצ"ל

המפריש קרבן צריך לומר 'קרבן לה'

אדם פי יקריב מכם קרבן לה' (א ב)

בית אהרן

לאמר 'קרבן לה' ולא 'לה' קרבן, פן
ימות קדם שסיים מלת 'קרבן' ויוציא שם
שמים לבטלה. וכך הפרוש אדם ראשי

ידוע (נדרים י.) אם נדר או נדר קרבן צריך

ושחט אתו על ירך המזבח צפנה לפני ה'
(א ט)

הר צבי

רבי צבי פסח פראנק זצ"ל

שחיטת קדשי קדשים בצפון זכר לאילו של אברהם אבינו

כתוב בויקרא רבה (א ה) בפסוק 'ושחט את בן הבקר לפני ה': ובאילו הוא אומר 'צפנה לפני ה', אמרו בשעה שעקד אברהם אבינו את יצחק בנו, התקין הקב"ה שני כבשים אחד של שחרית ואחד של ערבית, וכל כף כף למה, שבשעה שהיו ישראל מקריבין תמיד על גבי המזבח וקורין את המקרא הזה 'צפנה לפני ה', זכר הקב"ה עקדת יצחק, עין שם. וכן הוא בתנא דבי אליהו רבא (פ"ח), עין שם. ועין במקדשים שפרשו שהפונה היא להזכיר אילו של יצחק. אבל לא מבאר בדבריהם מה ענין אילו של יצחק לצפון דוקא, וגם לא מוכן, דהלא במקום להזכיר את אילו של יצחק, היה לנו להזכיר את עקדת יצחק עצמו.

ושמעתי מפה קדוש גאון הגאונים מהרי"ל דיסקין זצ"ל שפרש בזה, שמקדם היה המנהג כשלקריבים קרבן לפני ה', לשחט את הקרבן על גבי המזבח ולא בצד המזבח, וכמו שכתוב בעקדת יצחק (בראשית כב ט) 'ויצקד את יצחק בנו וישם אתו על המזבח ממעל לעצים'.

והנה כשנאמר לאברהם אבינו (שם כב יב) 'אל תשלח ידך אל הנער', וגו' והראו לו את האיל המוכן להקרב לעולה תחת בנו יצחק, היה צריך להוריד את יצחק מעל המזבח כדי להקריב את האיל במקומו, אולם אברהם לא עשה כן, משום שמרב רצונו לקיים רצון השם יתברך חשש שמא יהיה איזה פסול בהקרבת האיל במקום יצחק, ויצטרף אחר כך להקריב שוב את יצחק, ולכן השאיר את יצחק במקומו על המזבח, ואת האיל שחט בצד המזבח לצפון.

ולכן בשעה שישקרא מקריבים איל לקרבן, ושוחטים אותו לצד המזבח צפונה וקוראים את המקרא 'צפנה לפני ה' זה מזכיר עקדת יצחק, משום דמה שהאיל נשחט אז מן הצד ולא על גבי המזבח, זה היה משום גדל צדקותו של אברהם אבינו שהשאיר את יצחק על גבי המזבח משום שאולי יצטרף אחר כך להקריב, ונמצא ששחיטת האיל בצפון המזבח היא מזכרת לצדקותו של אברהם אבינו, ולכן נקבעה עולמית שחיטת קדשי קדשים בצפון.

מחמת ה'חסרון כיס', שמא לא יהיה להם די ממון לשם הבאת קרבנות אלו. **ובבאור** תשובת משה לישראל, יש לומר, ע"פ הפתוב "ארף ימים בימינה בשמאלה עשר וכבוד" (משלי ג, טו), ומבאר בגמ' שבת (סג. וע"י רש"י שם), שזו הבטחה לעמלים בתורה, שיזכו לעשר וכבוד. וזהו מה שהשיבם משה 'עסקו בתורה ואין אתם יראים מכל אלה', שעל ידי העסק בתורה, יהיה לכם מספיק ממון לקנות הבהמות לקרבנות, ואל לכם לחשש מחסרון כיס. (באדיבות 'מכון חכמי ספרד' נתיבות)

דברי חכמים

רבי שלמה פריז זצ"ל

רק משה יכול לומר לה' קרבן

מוכא במדרש פליאה, "אדם" ולא משה. והוא תמוה. ויובן, בהקדים את דברי הגמ' בנדרים (יג), אדם שרוצה לנדב קרבן, יגיד 'קרבן לה' ולא 'לה' קרבן'. והטעם הוא, כי יתכן וימות לאחר שיאמר תבת לה' עוד לפני שיספיק לומר תבת קרבן, ונמצא שהוציא שם שמים לבטלה. **עוד** יש להקדים, את המוכא בפרקי דרבי אליעזר (פ"ב), שמשוה נקרא בשמו בטרם שנולד, שנאמר "לא ידון רוחי באדם לעלם בשגם הוא כשור והיו ימיו מאה ועשרים שנה" (בראשית, א, ג), "בשגם" גימטריא משה שהיו ימיו "מאה ועשרים שנה".

ולפי זה, דין זה שצריך לומר "קרבן לה'" ולא 'לה' קרבן', שיהי בכל "אדם" שאינו יודע מתי ימות, אבל משה רבנו שעליו אמר הכתוב 'והיו ימיו מאה ועשרים שנה', אין חשש שיאמר 'לה' קרבן', וימות בין לה' לבין קרבן, שהרי ימיו קצובים מאה ועשרים שנה. (באדיבות 'מכון חכמי ספרד' נתיבות)

וסמך ידו על ראש העלה ונרצה לו לכפר עליו. ושחט את בן הבקר לפני ה' (א ד-ה)

באר לחי

רבי חי מיימון זצ"ל

כשהשחיטה סמוכה לסמיכה לא יארע פסול בזבח

אפשר לעניות דעתי במאי דאיתא בילקוט 'תכף לסמיכה שחיטה', וכל מי ששוחט תכף לסמיכה לא יארע פגול באותו זבח. וזה כונת הפתוב וסמך ידו וכו', אמנם אימתי ונרצה לו לכפר עליו - ושחט את בן הבקר, וכו' דיעשה תכף לסמיכה שחיטה, דבזה לא יארע בו פגול ומכפר, ונרצה לו הזבח.

תבות א'פר ד'ם מ'רה שהוא מעתד למיתה, כי יסודו מעפר וסופו לעפר, על כן פי יקריב מכס צריך לאמר קרבן לה' פן ימות פנ"ל.

קריית ארבע - זרע האב

רבי מנחם חורי זצ"ל

המחדש חדושי תורה כאלו הקריב קרבן

ויבן במה שראיתי בכתבי אבי אדוני נר"ו בפסוק (הושע יד ג) 'ונשלמה פרים שפתינו', על פי מה שכתב הרב פחד יצחק שאדם שמחדש חדושים מדעתו כאלו הקריב קרבן, ויבנה הביא משם המפרשים שפרשו 'מי יתן אפוא ויכתובו מלי' (איוב יט כג), וזה שאמר 'ונשלמה פרים שפתינו' שהם חדושי תורה, ופרש גם כן 'קחו עמכם דברים ושובו אל ה' וגו' (הושע שם) ע"ש. וזהו **אדם פי יקריב מכ"ם** מדעתכם, דהינו חדושי תורה שמחדש מדעתו, זהו כמו קרבן לה'.

ויאמר שאול

רבי שאול נחמיאש זצ"ל

החוטא נפרד מישראל עד שיעשה תשובה

אפשר רמז למה שאמרו ז"ל כי החוטא ח"ו נפרד מישראל שהם מאחדות אחת עד שיעשה תשובה, וזה שאמר אדם ראשי תבות א'פר ד'ם מ'רה, ורצה לומר שחטא, והיה בכחירת מדות הרמוזים בראשי תבות. **פי יקריב** שהביא קרבן ונתחרט על חטאו, אז נחשב מכס, הפך קדם שחזר, ונעשה גם כן קרבן רצה לומר קרוב לה'.

אמרות טהורות

רבי בנימין חזאד זצ"ל

העוסק בתורה אין לו לחשש מחסרון כיס

מוכא במדרש (ויק"ר ט, ח), 'פיון ששמעו ישראל פרשת הקרבנות, נתיראו, אמר להם משה אל תיראו התעסקו בתורה ואין אתם יראים מכל אלה'. וצריך באור, ממה נתיראו ישראל בשמעם פרשת הקרבנות. כמו כן יש להבין את תשובת משה לישראל, מדוע ע"י עסק התורה לא יתיראו ישראל.

ויש לבאר, בהקדים את דברי ה'תורת כהנים' (א, א) עה"פ "צו את אהרן ואת בניו לאמר" (ויקרא ו, א) 'אמר רבי שמעון, ביותר צריך הפתוב לרזו במקום שיש בו חסרון כיס'.

ועל פי זה יש לומר, שכאשר שמעו ישראל את רבוי סוגי הקרבנות הבאים פחוכה על חטאים, נתיראו וחסשו

שְׂהִיָּא בְּכֹנֶת הַלֵּב דּוּמָה כְּאֵלּוּ בּוּעַר כְּאֵשׁ בְּקֶרְבוֹ, כְּמוֹ שְׂכֵתוֹב (תהלים לט ד) 'חם לבי בקרבי בהגיגי תבוער אש' וגו'.

וְכִמּוֹ הַקֶּרֶבֶן צְרִיף כּוֹנֵה, שְׁפֵן מִתְעַסֵּק בְּקֶדְשִׁים פְּסוּל, כְּפִי הַתְּפִלָּה שְׂהִיָּא בְּלֹא כּוֹנֵת הַלֵּב אִין בְּהַ יְתָרוֹן עַל צְפִצְפוֹ הַעוֹפוֹת הַמְצַפְצְפִים וְהַמְהַגִּים, וְכֵל שְׁפֵן שְׂמַחְשְׁבָה רְעָה שֶׁל חוּץ לְזַמְנוֹ חוּץ לְמִקוּמוֹ מִפְגַּלַת הַקֶּרֶבֶן.

וְכֵן הַתְּפִלָּה שְׂחוּץ לְזַמְנָה, כִּי כְּבָר אֲמַרְנוּ שֵׁישׁ לֵה ג' זְמַנִּים, כִּי דוֹקָא טְעָה יֵשׁ לוֹ תְּשֻׁלוּמִין, אֲבָל הַזִּיד וְלֹא הַתְּפִלָּה בְּזַמְנָה, הוּא מְעוֹת לֹא יָכוֹל לְתַקֵּן, כְּדֹאִיתָא בְּטוֹר אֲרַח חַיִּים (ס"י קח), וְעַתָּה בְּדוֹרְנוּ מְבַטְלִין הַתְּפִלוֹת אֲפֵלוּ בְּעִבּוֹר עֵסֶק כֹּל דְּהוּ וְאַחַר כֵּן רוֹצִים בְּתְשֻׁלוּמִין, וְטְעוֹת הוּא בְּיָדָם, כִּי הֵמָּה בְּכֹלל הַמְזִידִים וְלֹא בְּכֹלל הַטּוֹעִים, וְקָל וְחֵמֶר שֶׁהַקּוֹבְעִים קָבַע בְּסְעוּדוֹת וּמִשְׁתַּאֲוֹת אֲפֵלוּ שֶׁל רְשׁוֹת מְבַטְלִין הַתְּפִלָּה, וְקָל וְחֵמֶר כְּשֵׁי־שָׁבוּ עַל אִיזוֹ סְעוּדַת מִצְוָה שְׂאִינֵן מִפְּסִיקִין לְזַמֵּן הַתְּפִלָּה שְׂהִיָּא בְּצַבּוֹר שְׁזָה עַת רְצוֹן בְּיוֹתֵר [וכו'].

וְחוּץ לְמִקוּמוֹ זְהוּ פְּגוּל הַתְּפִלָּה, כְּשִׁעוּמֵד בְּבֵית הַכִּנְסֵת וּמִהֲרַהֵר בְּעֵסְקוֹ אוֹ בְּדַבְרֵי הַבְּאִי, וּמִחְשַׁבְתּוֹ מְשׁוּטְטַת חוּץ לְבֵית הַכִּנְסֵת בְּכֹל רְחוּבוֹת קְרִיָּה, וּבְכֹל קְצוֹי אֲרָץ וְיָם רְחוֹקִים, כִּי הוּא עוֹמֵד כְּאֵן וּמִחְשַׁבְתּוֹ מִפְּזַרַת חוּץ אֶל הַמְּקוֹם אֲשֶׁר הוּא עוֹמֵד בּוֹ.

וְכֵל שֶׁכֵּן הַמְּפִסִּיקִין בְּתְפִלָּה בְּכִמָּה דְּבָרִים וְשִׁיחַת חֲלִין, הֵן בְּדַבְרִים מִמֶּשׁ, הֵן בְּרַמְיּוֹת וּקְרִיצוֹת עֵין אוֹ אֲצַבַּע, וְהַכְּתוּב אוֹמֵר (ישעיה נח ט) 'אִז תִּקְרָא וְה' יַעֲנֶה אִם תְּסִיר מִתּוֹכָךְ מוֹטָה שְׁלַח אֲצַבַּע וְדַבֵּר אֲוֹן', רְעָה לֹא מִרְשָׁיִם מִתּוֹכּוֹ כֹּל מִחְשַׁבְתּוֹ רְעָה הַמְּפַגַּלַת הַתְּפִלָּה, הֵן שְׂמַחְרַהֵר בְּעֵסְקוֹ אוֹ בְּעִנְיָה מִסָּה וּמְרִיבָה שְׂנֵקְרָאוּ 'מוֹטָה'.

וְעַל הַדְּבָר הַחִיצוֹנִי אָמַר 'שְׁלַח אֲצַבַּע', שְׂאֲפֵלוּ הַשּׁוֹלַח אֲצַבַּע וְקוֹרֵץ וּמוֹלֵל אוֹ דַּבֵּר מִמֶּשׁ בְּפִיו הַכֹּל 'אֲוֹן', כִּי מֵה לִי הַדְּבּוֹר מִמֶּשׁ אוֹ אִם יוֹרָה בְּאֲצַבְעוֹתָיו וּמִקְלוֹ יִגִּיד לוֹ, כְּאֶמֶר ו'ל (יזמא ט) הַקּוֹרֵא אֶת קְרִיאַת שְׁמַע לֹא יִרְמֹז בְּעִינָיו וְלֹא יִקְרֵץ בְּשִׁפְתָיו וְלֹא יִרְמֹז בְּאֲצַבְעוֹתָיו כו' (עמוד העבודה פ"ז)

אַרְחוֹת חַיִּים - כֶּתֶר רֹאשׁ
רַבִּי חַיִּים מוּוֹלוֹז'יִן זצ"ל

תְּפִלָּה בְּלִי כּוֹנֵה נְחֻשְׁבַת כְּמִנְחַת עֵינֵי תְּפִלָּה בְּלֹא כּוֹנֵה כְּגוֹף בְּלֹא נֶפֶשׁ (נְשִׁמָּה). אָמַר רַבְּנֵי ו'ל שְׂאֵם אֵינָה נְחֻשְׁבַת כְּקֶרֶבֶן שֵׁישׁ לֵה נֶפֶשׁ, בְּכֹל זֹאת נְחֻשְׁבַת לְמִנְחָה

וְלַעֲמַת זֶה אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ ו'ל (סנהדרין קה): לְעוֹלָם יַעֲסֹק אָדָם בְּתוֹרָה וּבִמְצוּהָ אֲפֵלוּ שְׂלֹא לְשִׁמָּה, שְׂמַתוֹף שְׂלֹא לְשִׁמָּה בָּא לְשִׁמָּה.

וְהִנֵּה 'דְּבִשׁ' הוּא דְּבָר הַמִּתְקַבֵּל לְחֵף הָאָדָם, וְהוּא מְשַׁל עַל הַשֶּׁכֶר, וְלַעֲמַת זֶה 'שְׂאוֹר' הוּא דְּבָר שְׂחִמּוּצוֹ קָשָׁה וְתִקּוּץ נֶפֶשׁ אוֹכְלוֹ בּוֹ, וְהוּא מְשַׁל עַל הַעֲנָשׁ. וְזֶה כּוֹנֵת הַכְּתוּב כִּי כֹל שְׂאוֹר וְכֹל דְּבִשׁ דְּהִינּוּ מַה שְׂתַּעֲשֶׂה לְתַקְנֵת הַשֶּׁכֶר אוֹ מִירְאַת הַעֲנָשׁ, לֹא תִקְטִירוּ מִמֶּנּוּ אִשָּׁה לֵה'. קֶרְבֵן רֹאשִׁית - דְּהִינּוּ בְּתַחֲלַת לְמוֹדֵד וּמַעֲשֵׂי, תִקְרִיבוּ אוֹתָם לֵה' שְׂתוּכַל לְהַתְּחִיל בְּכֹאֲלָהּ, אִךְ אֵל הַמְּזַבַּח לֹא יַעֲלוּ לְרִיחַ נִיחַח שְׂאִין אֵלוּ הַעֲקָר.

בֵּית יַעֲקֹב

רַבִּי יַעֲקֹב חֲדָאָד זצ"ל

הַעוֹסֵק בְּתוֹרָה כְּאֵלוּ הַקְּרִיב קֶרְבֵן
עַל צַד הַרְמָזוּ אֲפֹשֶׁר בְּמָה שְׂאֲמַרְנוּ ו'ל (מנחות ק"ג) בְּפִסּוּק 'וְזֹאת תּוֹרַת הָעֹלָה' וְגו', דְּהַעוֹסֵק בְּתוֹרַת עוֹלָה כְּאֵלוּ הַקְּרִיב עוֹלָה. וְיָדוּעַ דְּמַלַּח נְאָמַר עַל הַתּוֹרָה שְׁנוֹתְנַת טַעַם לְכֹל הַדְּבָרִים, וְהִיא נִקְרָאת 'בְּרִית מְלַח עוֹלָם' שְׁנַתֵּן לְאֶהֱרֹן, שְׂנֵאָמַר 'יִוְרוּ מִשְׁפַּטֵּיךְ לַיעֲקֹב'. וְזֶהוּ עַל כֹּל קֶרְבֵן שְׂאֵתָה צְרִיף לְהַקְּרִיב, תִקְרִיב מְלַח דְּהִינּוּ שְׂתַעֲסֹק בְּתוֹרָה הַנִּקְרָאת 'מְלַח' וְדִי לָךְ, כִּי הַעוֹסֵק בְּתוֹרַת עוֹלָה וְגו'.

תְּפִלָּה בְּהַקְּרִיב קֶרְבָּנוֹת

שְׁעָרֵי הַעֲבוּדָה

רַבִּי יוֹנָה מְזִירוּזְנִי זצ"ל

הַמִּתְפַּלֵּל כְּמִבְּיַא קֶרְבֵן
וְכִבָּר בְּאֲרָנוּ כִּי הַמִּתְפַּלֵּל הוּא כְּאִישׁ מְבִיא קֶרְבֵן לְפָנָיו בּוֹרְאוֹ, וְנִפְשׁוֹ קְשׁוּרָה וְדְבוּקָה בְּעֵלְיוֹנִים, בְּעוֹלָם הַעֲלִיּוֹן, עוֹלָם הַנְּשֻׁמוֹת, עוֹלָם הַרוּחָנִי. וְשְׁלִיחַ צַבּוֹר הוּא כְּמוֹ מְלֵאךְ מְשַׁרְת מְקָרִיב נִפְשׁוֹתֵיהֶן שֶׁל צְדִיקִים. וְזֶהוּ שְׂכֵתוֹב בְּחִנּוּה (שמואל א' א טו) 'וְאֲשַׁפֵּף אֶת נֶפֶשִׁי לְפָנָי ה'', שְׂהִיָּתָה מִתְּפִלַּת בְּכֹל לְבָה כְּאֵלוּ הַקְּרִיבָה נִפְשָׁה. (אות מב)

עֲמוּדֵי שֵׁשׁ

רַבִּי שְׁלֵמָה אֲפֵרַים מְלוֹנְטְשִׁיץ זצ"ל

דִּינֵי הַתְּפִלָּה כְּקֶרְבָּנוֹת
וּמֵאָחַר שְׁנִרְמְזָה הַתְּפִלָּה בְּלִשׁוֹן יְקִידַת אֵשׁ וְנִמְשְׁלָה לְקֶרְבֵן תְּמִיד, אִם כֵּן צְרִיבָה הַתְּפִלָּה שְׂהִיָּהוּ בְּהַ כֹּל תְּנָאֵי הַקֶּרֶבֶן. הַיְקִידָה שֶׁל אֵשׁ, דְּגַמְתוֹ הַתְּפִלָּה

כֹּל הַמִּנְחָה אֲשֶׁר תִּקְרִיבוּ לֵה' לֹא תַעֲשֶׂה חֲמִץ כִּי כֹל שְׂאוֹר וְכֹל דְּבִשׁ לֹא תִקְטִירוּ מִמֶּנּוּ אִשָּׁה לֵה' (ב יא)

בֵּן גֵּרְנִי

רַבִּי יוֹסֵף יִשְׂרָאֵל דִּיִּטְשׁ זצ"ל

עֵשִׂית מִצְוָה מִיָּד כְּשִׁבְאָה לִידוֹ בְּנִקְל לַעֲשׂוֹתָהּ לְשֵׁם שָׁמַיִם

וְצִרִיף לְהַבִּין מַה זֶה נְתִיבַת טַעַם לְאִסוּר חֲמִץ מְאִסוּר שְׂאוֹר, וְדִלְמָא שְׂאֵנִי שְׂאוֹר שְׂרֵאוֹי לְהַחְמִיץ בּוֹ עִסוֹת אַחֲרוֹת כְּדֹאִיתָא בְּמִסְכָּת (ביצה ז), אוֹ דִילְמָא שְׂאֵנִי שְׂאוֹר שְׂאֵינּוּ רֵאוֹי לְאֲכִילָה וְהַקְּרִיבָהוּ נָא לְפַתְחָךְ, וְהַיּוֹתֵר קָשָׁה מַה זֶה רֵאָה מְדִבֵּשׁ לְאִסוּר חֲמִץ.

וְנִרְאָה כִּי הוּא עַל דְּרָף שְׂדָרְשׁוּ חֲכָמֵינוּ ו'ל בְּמִכִּילְתָּא (בא ט), 'וְשִׁמְרַתֶּם אֶת

הַמִּצְוֹת', מִצְוָה שְׂבִבָּה לִידָךְ אֵל תְּחַמִּיצְנָה, וְגַלְיָה כְּאֵן הַכְּתוּב בְּזֶה טַעַמּוֹ שֶׁל דְּבָר, שְׂאֵם יַעֲשֶׂה אָדָם הַמִּצְוָה תְּכַף וּמִיָּד בְּבֹא הַמִּצְוָה לְפָנָיו, אִזִּי מִהֲנַקֵּל לַעֲשׂוֹת אוֹתָהּ לְשֵׁם שָׁמַיִם בְּלִי תַקְנֵת שְׂכָר וּמְבִלֵי יְרָאָה מִהַעֲנָשׁ.

אֲמַנָּם אִם יַחְמִיץ הַמִּצְוָה אִזִּי בְּוֹדָי יְבוֹא יֵצֵר הָרַע בְּטַעֲנוּתָיו לְמַנַּע הָאָדָם מַעֲשׂוֹת רְצוֹן הַתּוֹרָה, וּבְעַל כֵּן חָרַף כְּדִי לְהַכְנִיעַ יֵצֵר הָרַע יַחֲשֹׁב הָאָדָם הַפֶּסֶד מִצְוָה כְּנִגְדַּ שְׂכָרָה, הִינּוּ שְׂכָר הַמְּקַיְמָה וְעֲנָשׁ הַמְּבַטְלָה, וְאִם כֵּן שׁוֹב לֹא תִהְיֶה הַמִּצְוָה נִקְיָה כֹּל כָּךְ.

וְהִנֵּה 'מִנְחָה' אֵינָה רַק שֵׁם עַל הַקֶּרֶבֶן הַנִּעֲשֶׂה מְסַלַת אֲלֵא הוּא גַם שֵׁם

לְדוֹרוֹן, כְּנֵאָמַר בְּפִרְשַׁת ו'שְׁלַח (בראשית לב כב) 'וְתַעֲבֹר הַמִּנְחָה עַל פְּנֵיו', וּבְאֵמַת כֹּל מִצְוָה הוּא דוֹרוֹן לְמֵלֵךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים. וְעֵין לְקַמֵּן כְּתַבְתִּי כִּי שְׂאוֹר וְדְבִשׁ הֵמָּה רְמִזִּים עַל יְרֵאֵת הַעֲנָשׁ וְתַקְנֵת הַשֶּׁכֶר, וּפִרְשׁ הַפְּסוּק כֹּל הַמִּנְחָה הִינּוּ כֹל מִצְוָה לֹא תַעֲשֶׂה חֲמִץ, שְׂתַעֲשֻׁנָה מִיָּד וְלֹא תִחְמִיצְנָה, כִּי כֹל שְׂאוֹר וְכֹל דְּבִשׁ לֹא תִקְטִירוּ וְגו', וְכֹאֲשֶׁר כְּתַבְתִּי לְקַמֵּן.

כִּי כֹל שְׂאוֹר וְכֹל דְּבִשׁ לֹא תִקְטִירוּ מִמֶּנּוּ אִשָּׁה לֵה'. קֶרְבֵן רֹאשִׁית תִּקְרִיבוּ אוֹתָם לֵה' וְאֵל הַמְּזַבַּח לֹא יַעֲלוּ לְרִיחַ נִיחַח (ב יא-ב)

בֵּן גֵּרְנִי

רַבִּי יוֹסֵף יִשְׂרָאֵל דִּיִּטְשׁ זצ"ל

קִיּוּם הַמִּצְוֹת לְשֵׁם שָׁמַיִם

אוֹלֵי יֵשׁ לֹאמַר עַל פִּי מַה דְּאִיתָא בְּמִשְׁנַת חֲסִידִים (אבות פ"א מ"א) אֵל תְּהִי כְּעַבְדִּים הַמְּשֻׁמְשִׁים אֶת הָרַב עַל מְנַת לְקַבֵּל פְּרִס, שְׂלֵא יַעֲשֶׂה הָאָדָם מִצְוֹת הַשֵּׁם לְמַעַן יְרָאָה טוֹב אוֹ מִירְאַת הַעֲנָשׁ, אֲבָל יְהִיָּה כּוֹנֵתוֹ רַק לַעֲשׂוֹת נַחַת רוּחַ לְמִי שְׂאֲמַר וְהִיָּה הַעוֹלָם,

פניסיות שבחויץ לארץ (מגילה כט), ואמרו רז"ל (תענית ח.) אין תפלתו של אדם נשמעת אלא בבית הכנסת.

וכבר אמרתי שאם האדם מתפלל בבית הכנסת, אף אם בא לו מחשבה זרה ומבלבל תפלתו, והתפלה היא במקום קרבן ונקרא עבודה דגמת הקרבן, כדכתיב (דברים יא יג) 'לעבדו בכל לבבכם', ואמרו רז"ל (תענית ב.) איזה עבודה שבלב זה תפלה, ואם כן אחר פנות הלב הן הן הדברים, ואם לבו כל עמו הנה כמו מחשב מחשבת חוץ בקרבן, והוא פסולי המקדשין.

והנה אמרו בגמרא (ובחים מג.) שיש פסולי מקדשין שאם עלו לא ירדו, ויש שגם אם עלו ירדו, וזה הכלל כל שפסולו בקדש הקדש מקבלו, וכל שאין פסולו בקדש אין הקדש מקום קדוש, אף אם בא איזה מחשבת חוץ נקרא פסולו בקדש והקדש מקבלו, אבל כשמתפלל חוץ לבית הכנסת אין פסולו בקדש ואין הקדש מקבלו. (דרוש ו)

כן השליח צבור צריך להיות ירא שמים כדי שיתפלל בכונה, ואם חס ושלום יש לו איזה מחשבה אחרת בשעת התפלה אזי הוא פוסל הקרבן, דהינו התפלה שהיא נגד הקרבן כנ"ל, והוא חייב מיתה כמו שאכתב בסמוך בשם הזהר.

ובספר ק"ה בשם הזהר דשכינה נקראת 'תיבה', אותיות בית ה', ונמצא העומד לפני התבה הוא עומד ממש לפני השכינה, וכן תבת 'תפילה' במספר קטן ועם ה' אותיות עולה כ"ו וכמנן שם הוי"ה, וכשהתפלל בלא פונה הוא פוגם בשכינה ובשם הוי"ה והוא חייב מיתה.

דרושי הצ"ח

רבי יחזקאל לנדא זצ"ל

מחשבת חוץ אינה פוסלת תפלה שבבית הכנסת

הנה העקר קדשת המקום, והבית הכנסת הוא מקום משכן השכינה, ואיזה להם למקדש מעט' (יחזקאל יא טז), אלו בתי

שאינן לה נפש, ובכונה נחשבת לקרבן תמיד. (הלכות תפלה)

בן אוני

רבי אוני הלוי מדורי זצ"ל

פסילת התפלה על ידי מחשבה זרה של השליח צבור

ומעתה יש לאדם להתבונן בדבר זה, פיון דתפלה שהוא מתפלל הוי כמו שהקריב קרבן, ואלו היה מכון בשעת הקרבה איזה מחשבה היה הקרבן פגול ולא ירצה, והמקריב אותו לא יחשב. כמו כן בתפלה צריך להזהר מאד שיכונן מחשבתו להתפלל בכונה, ושללא יהיה מחשבה זרה בתפלתו ויהיה פסולה ואינה מרצה ומקבלת לפני המקום.

וגדולה מזו אמרנו במסכת זבחים (מה.) שאין המחשבה הולכת אחר הפעלים אלא אחר פה העובד, ואם כן כמו שכתבנו המקריב קרבן יחיד או קרבן צבור הוא פוסל ומפגל את הקרבן, כמו

מעשי צדיקים

כנראה שבשמים בחרו בנו להיות קרבנות הצבור של כלל ישראל, עלינו לחזר בתשובה כדי שנהיה קרבן מקבל ומרצה לפני אבינו שבשמים, עלינו להזהר שלא יעלו על לבנו שום מחשבות פגול ופסול הפוסלות את הקרבן, לא נהרהר אחרי מדותיו של הקב"ה חלילה, אם הקרבנות שלנו יהיו קרבנות טהורים, הם אלו אשר יצילו את אחינו ואחיותינו שבאמריקה.

בתשנה באב לעתותי ערב אומרים, 'כי אתה באש הצתה, ובאש אתה עתיד לבנותה', אותה אש שתאכל את גופנו, היא האש שתבנה את בית מקדשנו, כל יהודי הוא לבנה של אש בבנין הבית השלישי שהרי עלינו נאמר (תהלים מד כג), 'כי עליך הרגנו כל היום', נקבל את היסורים באהבה, ונחוש בזכות שיש לנו להיות קרבנות של כלל ישראל. (אור אלחנן, פרקי מחשבה)

והוציא את כל הפר אל מחוץ למחנה אל מקום טהור אל שפך הדשן ושברך אותו על עצים באש על שפך הדשן ישרך (ד יב)

ספר הגן איש חי זצ"ל, מעשה באדם פשוט ותם, עם הארץ שאינו יודע אפלו פרוש המלים של פסוקים ושל

עוד מוסר הרב אשרי, שרבי אלחנן הזכיר למקרביו כי מקדשי השם צריכים ברגעים האחרונים להשמר מפל מחשבה פסולה, כי היא פגול ופוסלת את הקרבן.

עוד נוסף מהשרידים הרב גן צבי מניו יורק, ספר על השיחה שהשמיע רבי אלחנן ביום ראש חדש תמוז, באזני הרבנים והבני תורה שהתחבאו עמו בבנין.

בשיחה זו הביע סברתו שיתכן ואנו עומדים בפני הפרענות הצפויה לפני ביאת המשיח, כדברי חז"ל (סנהדרין צח:) 'אין בן דוד בא עד שתתפשט המלכות על ישראל תשעה חודשים' כנגד תשעה ירחי לדה, ורש"י מבאר שהפונה על כל העולם שישאל מפזרין בו.

על כן התלקחה עכשו מלחמה עולמית שהתפשטה כמעט בכל המקומות שיש בהם הרפוזים הגדולים ביותר של אחינו בני ישראל, ומאחר והמארעות יהיו בבחינת חבלי לדה, אמרו בגמרא אחרי המאמר הנזכר, 'ייתי ולא אחמיניה'.

כשהגיע יום פקדה, ואותם קדושים נלקחו לגיא ההריגה, בקש רבי אלחנן מהחיל הנאצי ימ"ש כי יניח לו לשאת כמה מלות פרדה בפני בני החבורה, הוא דבר בנחת, בקול רגוע ובוטח, וכך אמר.

והקטיר הפהן את הכל המזבחה (א ט)

עונדא הנה אצל הרה"ק הדברי חיים זיע"א שהסב לשלחנו הטהור, ולצדו ישב בנו הרה"ק רבי ישעיה מטשחויב זיע"א הי"ד שהיה אז ילד רך בשנים, ואביו הקדוש הבחין שהוא ברוך ברכת המזון בחפזון לפי דרגתו.

העיר לו אביו, 'ישעיה'ה, עדין לא ברכת על המזון, אף הוא השיב, "הרי ברכתי", אמר לו הדברי חיים, "אין ראוי לברך פך", והוא ענה בחריפות, "מבטחני באבי הקדוש שהוא יעלה את ברכתי", אמר לו הדברי חיים, "לו היית מברך היה לי מה להעלות, אבל אתה לא ברכת כלל, כי אין ראוי לקרא לזה ברכה". (באוצר חיים גליון טו)

ונפש כי תקריב קרבן וגו' לה' (ב א)

ספר רבי אפרים אשרי ז"ל, אוד מצל מהמלחמה, ששמע בחרף תש"ב מפי אחד מכלואי הגטו בקובנא, רבי אליהו איש וורשה, כי רבי אלחנן וסרמן זצ"ל הי"ד כבר למד בימים ההם את בנו רבי נפתלי בינוש הי"ד כיצד מברכים על קדוש השם, בגטו המוכא בספר השל"ה הקדוש כפי שקבל בשעתו מפי החפז חיים זיע"א.

רבי שמנהל שלחן שבת קדש.

בעמל רב הוא הגיע אל נכח פני הרבי שעמד אחוז שרעפים, מזג את היין לגביע הפסוף, ובנו הניחו על פפו המושטט, הרבי פקח עיניו והביט בנרות, ואז הבחין ביהודי עם המקל בזרועותיו, מקל שאסור בטלטול בשבת.

מיד חורו פניו, הוא הניח את הגביע על השלחן ונכנס לחדרו, האורח תמה עם כלם, אף מכיון שהחל להיות משעמם בלי שירים ונגונים, הוא משך בכתפיו ופנה והמשיך בדרך, מיד לאחר מכן יצא הרבי מחדרו, וכשהוא בדק וראה שאותו יהודי יצא, הוא קדש על היין ונטל ידיו לסעודת השבת.

אחר הרבי ספר ואמר, אנו נוהגים כמו בית שמאי (ביצה טו.) להכין את עצמנו כבר מהיום הראשון בשבוע לשבת קדש, אחר הכנה של שבוע שלם, כאשר רצייתי לקדש על היין וראיתי מולי יהודי ובדיו מקל הליכה, יהודי מחלל שבת רח"ל, היתה זו תוכחה מגלה עבורי.

אם הראוני חלול שבת, אותנו לי שהשבת שלי אינה משלמת, וההכנה שלי עדין לוקה בחסר, מיד שבתי לחדרי בשברון לב והוספתי והתעליתי, ואכן כשחזרתי לקדש כבר לא ראיתי אותו עוד. (על אבותינו ועל יחוסם)

ונעלם ממנו והוא ידע (ד)

בענין כחו של רבי שמואל שמעלקע קליין מסעליש זיע"א בעל צור החיים בקבלת קוויטלף, יש לציו המעשה שפעם בקר אצל חתנו ר' סיני מסאטמר שהיה חסיד רוזין, ועליו התפאר הרה"ק רבי ישראל מרוזין זיע"א שהוא חתן המלך.

במקום נכח תלמיד חכם בשם רבי מרדכי פריינד שחשב שכעת יש לו הזדמנות לתן פתקא לרב מסעליש, אלא שבעודו חושב הסתפק האם יש לו בכלל כח לקרא קוויטל פדרפם של גדולי האדמו"רים, שהיו מטיבים לראות ולפעל ישועות בעת קבלת הפתקאות.

לבסוף החליט שבכל אפן יגש אליו, אם לא יועיל בודאי לא יזיק, כאשר הושיט הקוויטל אמר רבי שמואל שמעלקע כמדבר לעצמו עוד בטרם לקח ממנו, "נראה אם אני יכול לקרא ולהבין הקוויטל".

ולא פגם מעולם, אי אפשר שיראה רע בשום אדם או שישמע ממי שעשה רע, כי לא זמין לו השם יתברך לראות או לשמע רע.

לכן כשרואה אדם שעובר עברה או אם מספרים לפניו על אחר שחטא, ידע בברור שיש בו שמץ מאותו הדבר עצמו, ואף אם הוא צדיק מכל מקום יש בו קצת דקצת מאותו ענין, לכן הזמין לו השי"ת ראה או שמיעה זו כדי שישים אל לבו לשוב ולתקן הפגם ההוא, ועל ידי זה ישוב גם האיש החוטא כי הוא תלוי בו. (ערבי נחל פרשת לך לך)

כששמע הנצי"ב מוואלוז'ין זצ"ל את דברי הבעל שם טוב, העיר על אחר שכן דורשת התוספתא בשבועות (ג ג) מהפסוק 'נפש כי תחטא' דאיתא שם 'רבי אלעזר בן מתתיה אומר, אין אדם מתחייב לשמע אלא אם כן חטא, שנאמר 'נפש כי תחטא ושמעה', וכן היה רבי אלעזר בן מתתיה אומר, הרואה עוברי עברה מתחייב לראות, הרואה עושי מצוה זכה לראות'.

דברי התוספתא מתאימים לדברי הבעל שם טוב שהרואה יהודי שעובר עברה, זה מוכיח שלו עצמו יש שיכות לחטא זה ועליו לחזר בתשובה. זה פרוש התוספתא, 'אין אדם מתחייב לשמע אלא אם כן חטא לפניו כו', לכן יש לו נגיעה ושיכות לחטא זה, שנאמר 'נפש כי תחטא' ובגלל כך 'ושמעה', על כן עליו לשוב בתשובה ואז הוא יזכה לראות עושי מצוה.

יהודי שלא זכה להמנות על שומרי התורה והמצוות, התהלך ברחוב העיר טשורטקוב בליל שבת עם מקל הליכה בידו כמו שהיה מקבל באותם ימים, ומאחר שלא היה ערוב בעיר, היה אסור לטלטל בה את המקל ברחוב.

ברחוב ראה היהודי הרבה אנשים לבושי שיראין נחפזים העולים לבית המדרש, ותמה, לאן הולכים כלם בשעת לילה מאחרת זו, והוא החליט לעלות אחריהם ולראות להיכן כלם ממחרים פעת.

נכנס היהודי לבית המדרש שהיה מואר בנרות רבים, וראה המוני חסידים מצטופפים בראת כבוד וחרדת קדש סביב השלחן הארוך, שבראשו עמד הרה"ק רבי דוד משה מטשורטקוב זיע"א ואומר 'שלום עליכם' בדבקות, היהודי האורח פלס לעצמו דרך להיטיב לראות את הרבי, כי היה זה חדוש בעיניו לראות

תורה ואינו יודע להתפלל, אשר חננו השי"ת בעשר וברבוי בנים כי היו לו יותר מעשרה בנים זכרים, וכלם עומדים לפניו בליל שבת ומברך אותם, והוא אינו יודע אפלו פסוק אחד של ברכות לברך.

כשהיה הולך לבית הפנסת, לא היה אחוז הסדור בידו כי לא ידע אפלו צורת האותיות, ובבית הפנסת שהיה נכנס אליו, היה אחד עם קול ערב שהיה מתחיל מפרשת העקדה עד הפסוקים של ה' מלך לאמרם בקול רם בבית הפנסת כנהוג, והשליח צבור התחיל מן ה' מלך.

ויהי זה האיש המתחיל בכל יום בקול רם, קורא פרק 'איזהו מקומן' בנגון מתוק, בכל הלכה עושה נגון חשוב בסיומה, ובפרט בסיום המשנה של 'אלו ואלו נשרפין בבית הדשן', היה אומר בקול רם ונעים ביותר, והיה דרכו להאריך בנגון תבות אלו במהרה.

זה האיש שהיה עם הארץ ואינו יודע פרוש המלות, הבין כי באלו החמשה תבות החזן מאריך ומנגן משום שהם ברכות גדולות ובהם הוא מברך את הקהל, ולכן מגביה קולו בהם להשמיעם את הצבור.

ברב הימים קלט את התבות בעל פה, ובכל ליל שבת כשבאו בניו לברכם, היה קורא על כל אחד ואחד 'אלו ואלו נשרפין בבית הדשן', והנה נדדמון שבלייל שבת התאכסן בביתו תלמיד חכם, וראה את מנהגו שהוא מניח ידיו על ראש כל אחד ואומר 'אלו ואלו נשרפים בבית הדשן'.

נחרד החכם וצעק עליו, "מה אתה עושה עם בניי, לקללם בליל שבת שיבואו לשרפה בבית הדשן", בליל שבת הגידו לחכם בחלום, "לא טוב עשית שבטלת אותו ממנהגו, כי הוא אומר לפי תמו, וכיון שהקב"ה אוהב אותו, היה לזקח מלותיו ועושה מהם צרופים של ברכות.

על פיוצא בדבר זה נאמר (שיר השירים ב ז) 'ודגלו עלי אהבה', כי על אף שהוא מדלג אותיות או תבות ובכך משתנה משמעות הדברים ותהפוף מטוב לרע, עם כל זה הם 'אהבה', שיהיו נשלמים ונתקנים בסדר הנכון. (עוד יוסף חי)

ונפש כי תחטא ושמעה קול אלה והוא עד או ראה או ידע (ה א)

היה הרה"ק הבעל שם טוב הקדוש זיע"א אומר כי האיש אשר הוא נקי לגמרי

הרבנים הגאונים שיִשְׁבוּ בְּמִקוֹם נֶשְׂאוּ וְנִתְּנוּ בְּעֵינָיו שְׁעָה אֶרְכָּה, וְהֵאמְרֵי אֲמַת יֵשֵׁב כָּל הַזְּמַן וְשִׁתְּקוּ, רַק לִפְנֵי שֵׂיִצָא אִמְרוּ בְּקִצִּירַת הָאֵמֶר, "אֲנִי לֹא מִבִּיּוֹ, הֲרִי לַיהוּדִי חֹסֵר קֶרֶבָן".

בלם השתתקו כְּשֶׁהֵם מְנַסִּים לְהִבִּין פֶּשֶׁר דְּבָרָיו הַקְּדוּשִׁים שֶׁנֶּאֱמָרוּ כְּתָמִיד בְּקִצְרָה, עַד שֶׁבָּאָרְם רַבִּי מִנְחֵם זִמְבַּא, שֶׁהָרִי עָנִי מִבִּיא שְׁתֵּי קֶרֶבָנוֹת, אֶחָד לְחֻטָּאת וְאֶחָד לְעוֹלָה, וְהֶעֱשִׂיר מִבִּיא רַק כִּבְשָׂה אַחַת לְחֻטָּאת.

הגם שֶׁכָּבַר כְּתָבוּ הָאֲבָן עֲזָרָא וְהֵרַמְבַּ"ן (ויסרא ה ז) טַעְמִים בְּזָה, מִכָּל מְקוֹם הָרִי הָעֲנִי צָרִיף זֶהְבִּיא שְׁתֵּי קֶרֶבָנוֹת, וְאִם כֶּף אִיף יִצָא הָעֲנִי יְדֵי חוֹבְתוֹ בְּקֶרֶבָן עֶשֶׂיר שֶׁהוּא רַק חֻטָּאת.

בְּאֵמַת בְּמִשְׁנֵה שָׁם אִירִי בְּמִצְרַע שֶׁעֲשִׂיר מִבִּיא שְׁלוֹשׁ בְּהֵמוֹת לְחֻטָּאת לְאִשָּׁם וְלְעוֹלָה, וְעָנִי גַם מִבִּיא שְׁלוֹשׁ קֶרֶבָנוֹת, כִּבְשָׂ לְאִשָּׁם עוֹף לְעוֹלָה וְעוֹף לְחֻטָּאת, אִם כֶּף לֹא חֹסֵר לְעָנִי כְּלוֹם אִם הוּא מִבִּיא קֶרֶבָן הָעֶשֶׂיר, וְהַדְּבָרִים נִפְלְאִים לְמִבִּיּוֹ. (תולדות רבי זלמן ינקלביץ, ע"פ מועדים וזמנים ח"ח)

וְהָיָה כִּי יִחְטָא וְאִשָּׁם וְהִשִּׁיב אֶת הַגְּזֵלָה אֲשֶׁר גָּזַל אוֹ אֶת הַנֶּשֶׁק אֲשֶׁר עָשָׂק (ה נג)

בתקופת כְּהֵנָתוֹ כִּרְבָּה שֶׁל סְלוּצֶק, הֵלֶךְ רַבִּי אִיסֵר זֶלְמָן מִלְצָר זצ"ל לְתַמּוֹ בְּרֹחוֹב סְמוּךְ לְבִנְיַן הַהוֹלֵךְ וּנְבִינָה, וּבִהְיוֹתוֹ שְׂקוּעַ בְּמַחְשְׁבוֹתָיו, נִכְנַס בְּשִׁגְגָה לְתוֹךְ בּוֹר סִיד, נִבְהַל רַבִּי אִיסֵר זֶלְמָן וְאֶחְזָתוֹ חִלְחָלָה, לֹא עַל שֶׁטָּנַף אֶת מִנְעָלָיו וְאֶת מַכְנָסָיו, אֲלָא עַל שֶׁחֹסֵר לְקַבְּלוֹ הַבְּנִין מֵעַט סִיד הַשְּׂוֶה פְּרוּטָה.

לא חָס רַבִּי אִיסֵר זֶלְמָן עַל כְּבוֹדוֹ וּמַעֲמָדוֹ כִּרְבָּה הָרָאשִׁי שֶׁל הָעִיר, וְלֹא עֲזַב אֶת הַמְּקוֹם עַד שֶׁמִּצָּאוּ אֶת הַקְּבָלוֹ, פָּצָה אוֹתוֹ עַל ה'נִזְק' שֶׁגָּרַם בְּשִׁגְגָה, וּבִקֵּשׁ אֶת מְחִילָתוֹ.

בהזדמנות אַחֲרַת בְּעָרֵב שַׁבַּת קִדָּשׁ בְּשׁוּבוֹ מִבֵּית הַמְּרוֹחֵץ לְבֵיתוֹ, נִזְכַּר רַבִּי אִיסֵר זֶלְמָן כִּי מֵאַחַר וְלֹא הִסְפִּיקוּ בְּגִדָיו לְהַכְנִס בֵּיתָא אֶחָד הוּא הִשְׁתַּמֵּשׁ גַּם בֵּיתָא הַסְּמוּךְ, וְעָלָה בְּדַעְתּוֹ כִּי מֵאַחַר וְהִשְׁתַּמֵּשׁ בְּשֵׁנֵי תָאִים, אוֹלֵי תַפְסֵי אֶת מְקוֹמוֹ שֶׁל אָדָם אַחֵר, מִמִּילָא אִין עֲצָה אֲלָא לְשֵׁלֵם לְבַעַל הַמְּרוֹחֵץ מַחִיר כְּרִטִּיס נוֹסָף.

רָאָה אַחַד הַתְּלָמִידִים אֶת צַעְרוֹ, וְהִצִּיעַ אֶת עֲצָמוֹ לְלַקֵּחַ לְשֵׁלֵם לְבָלָן פַּעַם שְׁנֵיָה, אֶף הָרַב סָרַב וְהִתְעַקֵּשׁ לְלַקֵּחַ בְּעֲצָמוֹ בְּחֻזְרָה עַד הַמְּקוֹה, כְּדֵי לְשֵׁלֵם לְבָלָן אֶת 'חֻבוֹ'. (הזהירו בממון חברכם)

אֶת שְׂכָרוֹ, אֶף הָיָה אֵיזָה סַכְסוּף בְּעֵינָיו הַתְּשֻׁלוֹם.

כְּשִׁנְכָנִס הָרַבִּי לְבֵית הָאֲכַסְנִיָּא, הוּא הוֹדָה לַה' יִתְבָּרַךְ שֶׁהִצִּילוּ מִצְרָתוֹ וְשִׁלַּח אֶת בַּעַל הַבַּיִת בְּרָגַע הַנְּחוּץ מִמֶּשׁ, אֶף בַּעַל הַבַּיִת סָפַר לוֹ עַל חִלּוּמָתוֹ שֶׁנֶּשְׁנָו וְנִשְׁלָשׁוּ עַד שֶׁאָבִיּוּ מֵעוֹלָם הָעֲלִיּוֹן עוֹרְרוּ מִשְׁנָתוֹ.

כְּשִׁשְׁמַע זֹאת רַבִּי יִשְׁעִיָה, צָעַק וְאָמַר, "אִם כֶּף הַטְּרַחְתִּי אֶת אָבִי לְבוֹא מִן הָעוֹלָם הָעֲלִיּוֹן", הוּא הִצְטַעַר מְאֹד, נָטַל לְיָדוֹ סֵפֶר תְּהִלִּים, וְאָמַר מֵאֲמָצַע הַלֵּילָה עַד אוֹר הַבֶּקֶר אֶת כָּל הַסֵּפֶר בְּהִתְעוֹרְרוֹת מִתוֹךְ בְּכִיּוֹת עֲצוּמוֹת. (דריני חיים)

וְהָיָה כִּי יֵאָטֵם לְאַחַת מֵאֵלֶּה וְהִתְנַדָּה אֲשֶׁר חָטָא עָלָיָה (ה ה)

בהיותו בְּמִרְפֶּסֶת בֵּיתוֹ, הִבְחִין רַבִּי זֶלְמָן יִנְקֵלְבִיץ ז"ל שֶׁזָּכָה לְהִיּוֹת שְׂכָנֵו שֶׁל הַחֲזוֹן אִישׁ זצ"ל בְּבִנְיַן בְּרַק, כִּי הַחֲזוֹן אִישׁ מְרַמֵּז לוֹ שֶׁיָּבוֹא אֵלָיו, הוּא מֵהַר לְהִתְקַרֵּב וְהַחֲזוֹן אִישׁ שֶׁאֵלּוֹ הָאִם הִבְחִין בְּאֶבְרָךְ שֵׂיִצָא מִכָּאן כְּעַתָּה.

מִשְׁהַשִּׁיב רַבִּי זֶלְמָן בְּחִיּוֹב, הִמְשִׁיךְ הַחֲזוֹן אִישׁ, "קוֹרְאִים לוֹ פְּלוּנֵי אֶלְמוּנֵי, הוּא יוֹדֵעַ לְלַמֵּד, וְהָעוֹלָם יִסְבַּל מִמֶּנּוּ עוֹד הִרְבֵּה צְרוּת. הַתּוֹפְחָתִי עִמּוֹ בְּתוֹסְפוֹת אֶחָד, בְּתַחֲלָה נִבְעָה הַטְּעוּת שֶׁלוֹ מִכֶּף שֶׁשָּׂכַח יְדִיעָה חֲשׂוּבָה, אֶף בְּמַהֲלָךְ הוֹכֹחַ הַבְּחִנְתִּי כִּי הוּא כֶּבֶר מִכִּיר בְּטַעוּתוֹ, אֶף מִכָּל מְקוֹם דְּבַק בְּדְבָרָיו וְלֹא רוּצָה לְחַזֵּר בּוֹ מִטְּעוּתוֹ, אִם כֶּף הַדְּבָר, עוֹד יִסְבְּלוּ מִמֶּנּוּ". (תולדות רבי זלמן ינקלביץ)

וְאִם לֹא תִגִּיעַ יְדוֹ דֵּי טָהַ וְהִבִּיא אֶת אֲשָׁמוֹ אֲשֶׁר חָטָא שְׁתֵּי תָרִים אוֹ שְׁנֵי בְנֵי יוֹנָה לַה' אֶחָד לְחֻטָּאת וְאֶחָד לְעוֹלָה (ה ו)

סֵפֶר רַבִּי זֶלְמָן יִנְקֵלְבִיץ כִּי הוּא זָכָה לְהִיּוֹת נוֹכַח בְּמִסְבַּת תְּלָמִידֵי חֲכָמִים בָּהּ יֵשְׁבוּ בֵּין הַיְתֵר הַרַה"ק הָאֵמֶרִי אֲמַת זִיע"א, רַבִּי מִנְחֵם זִמְבַּא זצ"ל הִי"ד, הַרַה"ק רַבִּי יִצְחָק זֵלִיג מִסּוּקוֹלוֹב זִיע"א רַבִּי נֶתָן שְׁפִיגֵלְגֵלֶס זצ"ל הִי"ד, וְעוֹד.

בְּתוֹךְ שִׁיחַתָם בְּדְבָרֵי תוֹרָה, הִזְכִּיר רַבִּי מִנְחֵם זִמְבַּא אֶת דְּבָרֵי הַחֲנוּךְ הַכּוֹתֵב בְּמִצְוָה קַכ"ג שֶׁעָנִי שֶׁהִבִּיא קֶרֶבָן עֶשֶׂיר לֹא יִצָא יְדֵי חוֹבְתוֹ, וְתַמְהוּ עָלָיו הַמְּפָרְשִׁים, הֲלֹא מִשְׁנֵה מִפְרָשֶׁת הִיא בְּפֶרֶק י"ד דִּנְגַעִים, 'עָנִי שֶׁהִבִּיא קֶרֶבָן עֶשֶׂיר יִצָא'.

רַק לְאַחַר שֶׁלָּקַח מִמֶּנּוּ הַפֶּתָקָא, בְּעַת שֶׁחֲזַר רַבִּי שְׁמוּאֵל שְׁמַעֲלָקָא וְאָמַר, "נִרְאָה אִיךָ זֶה יִלְךָ, הָאִם אֲנִי מִבִּין אֶת הַפֶּתָקָא", תַּפְסֵי רַבִּי מְרַדְכִי כִּי הַדְּבָרִים מְכֻנָּיִם לְמַחְשְׁבוֹתוֹ מִקֶּדֶם, וְכִי רַבִּי שְׁמַעֲלָקָא הִשִּׁיג מַחְשְׁבוֹתָיו, אִז הַתְּחִילוֹ אֶרְכְּבוֹתָיו דָּא לְדָא נִקְשׁוֹן מִגְדַּל פַּחַד הַדַּר גְּאוֹן קִדְשׁוֹ.

מִעֲטָיָה בְּשֵׁנֵי חֲסִידֵי צֶאֱנָז שְׁדָרוּ בְּעִיר גְּדוּלָה, וְאַחַר שֶׁהִגִּיעַ רַבִּי שְׁמַעֲלָקָא לְעִירָם וְהִשְׁתַּהַּ בָּהּ לְיוֹם אוֹ יוֹמִים, הִסְתַּפְּקוּ הָאִם לְהַכְנִס אֵלָיו עִם פֶּתָקָא, כִּי נִדְמָה הָיָה לָהֶם לְפִגְיַעַת מַה בְּכּוּד רַבָּם, הַרַה"ק הַדְּבָרֵי חִיִּים מִצֶּאֱנָז זִיע"א.

לְבִסוּף גְּמַר אֶחָד מֵהֶם בְּדַעְתּוֹ לְתַן לוֹ פֶּתָקָא מִשׁוּם 'אַל תִּפְרַשׁ מִן הַצְּבוּר', כִּי הַכֹּל נִתְּנוּ לוֹ פֶּתָקָאוֹת, וְהַשְּׁנֵי הַמְּשִׁיךְ לְהִסְתַּפֵּק, אֶף עִם כָּל זֹאת שֶׁנִּיחָם נִגְשׁוּ לְתַן לוֹ פֶּתָקָא, אַחַר שֶׁשְׁמַעְמוֹ כִּי רַבָּם הַדְּבָרֵי חִיִּים שֶׁבַח אֶת רַבִּי שְׁמַעֲלָקָא וְאָמַר שֶׁהוּא אֶחָד מִגְּדוּלֵי הַדַּר.

בְּהַכְנָסָם הִנִּיחוּ שְׁנֵיהֶם פֶּתָקֵיהֶם לְפָנָיו, רַבִּי שְׁמַעֲלָקָא נָטַל תַּחֲלָה אֶת הַפֶּתָקָא שֶׁל הַחֲסִיד שֶׁבָּא מִרְצוֹן טוֹב וְעָנָה עַל מִשְׁאֲלוֹתָיו כְּפִנְהוּג, אַחַר לָקַח הַפֶּתָקָא הַשְּׁנֵיָה שֶׁל אוֹתוֹ חֲסִיד שֶׁנָּתַן לוֹ בְּעַל כְּרַחוּ, וְקָרָא בָּהּ, לְאַחַר הִנִּיחָהּ בְּכִיסוֹ, וְאָמַר, "הֲלֹכָה זוֹ הִיא תוֹסְפוֹת גְּדוּלָה, וְצָרִיף אֲנִי לְכָף יָשׁוּב הַדַּעַת גְּדוּלָה", וְיוֹתֵר לֹא הִשִּׁיב. (צירור החיים המבואר)

וְהָיָה כִּי יֵאָטֵם לְאַחַת מֵאֵלֶּה וְהִתְנַדָּה אֲשֶׁר חָטָא עָלָיָה (ה ה)

הַחֲסִיד רַבִּי זוּשְׁא גְרִינְפֶּלְד מִסַּאטְמֶר, זָכָה לְשִׁמּוֹשׁ מִסֵּפֶר פְּעָמִים כְּבַעַל אֲכַסְנִיָּא לְהַרַה"ק רַבִּי יִשְׁעִיָה מִטְּשֻׁחׁוֹיב זִיע"א הִי"ד, לִילָה אֶחָד חָלַם שֶׁהוּא רוֹאֶה אֶת הַרַה"ק הַדְּבָרֵי חִיִּים זִיע"א עוֹמֵד וְצוּעַק עָלָיו, מִדּוּעַ הוּא מַנִּיחַ אֶת בְּנוֹ בִּידֵי יְדִים הַרוּצִים לְהִרְגוֹ.

בְּתַחֲלָה לֹא שֶׁת רַבִּי זוּשְׁא לְבוֹ לְחִלּוֹם וְחֲזַר לְשִׁנְתּוֹ, אֶף הַחִלּוֹם נִשְׁנָה וְהִשְׁלַשׁ עַד שֶׁהִרְגִישׁ שֶׁהַדְּבָרֵי חִיִּים מִנְעָרוּ בִּידָיו הַקְּדוּשׁוֹת וּמִצְוָה עָלָיו לְקוֹם, וְהוּא מֵהַר לְקוֹם מִמִּשְׁתּוֹ וְלִצְאָת הַחוּצָה לְרַחוּבָה שֶׁל עִיר.

מִרְחוֹק הִבְחִין בְּרַבִּי יִשְׁעִיָה עוֹמֵד סְמוּךְ לְעֶגְלָה, וְהִגּוֹי בַּעַל הָעֶגְלָה עוֹמֵד וְצוּעַק עָלָיו כְּשֶׁהוּא מְרִים עָלָיו בְּגָרְזָן לְהַכּוֹתוֹ, הָעֶרֶל צָעַק בְּלִשׁוֹנוֹ, אֶף הָרַבִּי לֹא הִבִּין אֶת שִׁפְתּוֹ, כִּי הוּא שֵׁלֵם לוֹ

פרשת ויקרא

נפש כי תחטא

סיפר הרה"ק רבי יצחק מבוהוש זיע"א מעשה שהיה אצל חותנו ודודו, הרה"ק רבי מנחם מנדל מבוהוש זיע"א: היה זה כשהרה"ק מבוהוש הגיע לעיר קישינוב, בירת מדינת מולדובה, כדי לשהות בה למשך זמן מה. בשעות הבוקר המוקדמות, לאחר תפילת שחרית, הגיעה לאזניו בשורה רעה ומחרידה: בבחור יהודי מהעיר 'הינטשטט' נכנסה רוח שטות נוראה והוא עומד להמיר את דתו רח"ל. הבחור, מבית חרדי מובהק, נסחף אחרי השפעות שליליות וחברים רעים, והחליט לנטוש לחלוטין את דרך הוריו מדורי דורות.

כששמע הרה"ק מבוהוש את הדברים הקשים, הוא הודיע למקורביו ובאי ביתו: בשונה מהתכנית הראשונית שבה סברנו לשבות את השבת בקישינוב, הרי שעתה החלטנו לנסוע לשבת ל'הינטשטט', כדי לראות מה אנו יכולים לעשות להציל את נשמתו של אותו בחור יהודי מלרדת שחת.

עד מהרה עלה הרה"ק מבוהוש יחד עם מקורביו אל מכונית שהייתה אמורה להסיע אותם להינטשטט, אלא שהמכונית מעולם לא הגיעה ליעדה. כמה וכמה פעמים התקלקלה המכונית בדרך, וככל שניסו לתקנה לא עלה בידם להחזירה אל הכביש כראוי, עד שבסופו של דבר נאלצו הנוסעים לנטוש אותה על אם הדרך.

את המשך המסע להינטשטט עשו כולם בעגלה רתומה לסוס, כשהרה"ק מבוהוש שח באזני מקורביו כי דווקא עיכובים ושיבושים אלו הנקרים בדרכם, מוכיחים עד כמה נסיעה זו חשובה והכרחית עד מאוד, וזו הסיבה שכוחות הטומאה מתאנים להם ומנסים בכל אופן לעכב אותם בדרכם לשם.

כשהרה"ק מבוהוש הגיע לבית אכסנייתו בהינטשטט, נכנס ובא אליו אחד מחשובי העיר, החסיד המפורסם רבי אלחנן, שהיה מכוונה וקריו בשפתי חסידים "רבי חונה מהינטשטט" ואמר לרבי, שאביו של הבחור הלז מבקש להיכנס אל הקודש פנימה. הרה"ק מבוהוש אמר שמקודם מבקש הוא לילך למקווה. לאחר שחזר הרבי מהמקווה, נכנס אבי הבחור והרבי שאלו: "האם ידעתם את המעשה שהיה עם זקני הגדול הרה"ק ממזריטש זיע"א, כשאמר דברי אלוקים חיים על הפסוק (ויקרא ה כא): 'נָפֶשׁ כִּי תִחַטָּא וּמָעַלָהּ מַעַל בְּה'?" אבי הבחור, שהיה יהודי פשוט, נענע בראשו לשלילה, כאומר: איני מכיר את סיפור זה. ביקש הרה"ק מבוהוש מרבי אלחנן שיספר את הסיפור.

על אם הדרך העולה לעיר ויטבסק, במרחק מה מהעיירה 'ליאזני', עמד לו פונדק נאה ששירת נאמנה את עוברי הדרכים, אם לשנת לילה ואם לארוחה משביעה. הפונדק היה בניהולה של אשה אלמנה שבעלה נפטר לפני שנים רבות והניח לה שתי בנות ובן. הבן, בחור מצוין ומוכשר, גלה למקום תורה ונסע לאחת הישיבות שבה ביקש ללמוד תורה מגדולי הדור, ואילו הבנות, צנועות וחסודות, היו מסייעות לאמן בניהול השוטף של הפונדק.

כשהגיעה הבת הבכורה לפרקה, היא נישאה למזל טוב לאברך למזן מופלג ובעל כישרון ששמו היה 'זאב', ובני הזוג התגוררו אף הם באחד האגפים שבפונדק הגדול. האברך היה יושב על התורה ועל העבודה, שוקד על תלמודו בחשק רב, אך מפעם לפעם גם היה נכנס אל חדר האוכל הגדול של הפונדק, אם כדי לאכול ארוחת ערב ואם כדי לפגוש באורחים מעניינים שהיו פוקדים את הפונדק. למותר לציין שאורחי הפונדק לא היו רק חסידים ואנשי מעשה. דלת הפונדק הייתה פתוחה בפני כל מי שחפץ, ואיש לא בדק בציציותיהם של האורחים. בדיוק כפי שיהודים היו מבאי הפונדק, כך גם, להבדיל, היו גויים שבאו ללגום כוסית יין שרף משובח ולטעום מעוגת התפוחים המפורסמת שיצאה זה עתה מהתנור הלוהט שבמטבח.

בין אורחי הפונדק היה גם כומר העיירה, שאם בימים עברו כמעט ולא מצא איש שיחה בפונדק, הרי שמאז בואו של האברך, היה מחבב להתרועע עימו, לשוחח בענייני העולם, ואף להתווכח בענייני דת ואמונה. הכומר הפך להיות אורח קבוע בפונדק, כמעט מדי יום, ובמשך שעות ארוכות היה משוחח עם האברך הלמדן. השיחות הללו נעמו מאוד לאברך הלמדן, שכן כל השיחות הסתיימו בניצחונו המובהק. ולא זו בלבד, אלא שלמרות שהכומר יצא וידו על התחנות, עדיין היה נוהג לשבח ולפאר את האברך ואת רוב כישרונותיו המיוחדים. בתום כל שיחה היה הכומר מפליג בשבחיו של האברך ומתפעל עד מאוד ממוחו הגדול ומיכולותיו הנדירות.

תשבחות אלו קלעו אל המטרה, שכן האברך היה לקוי במידת הגאווה וגסות הרוח. בכל פעם שניצח את הכומר, היה מתמלא בגאווה, על אחת כמה וכמה כששמע את תשבחותיו. בשל כך, גם כשעוברי אורח, יהודים כשרים ויראי שמים שהזדמנו לפונדק וראו את המחזה בו הכומר מתווכח עם האברך, העירו לו כי התנהגות זו אינה ראויה ומוטב יעשה אם יחדל מכך, האברך כלל לא הסכים לשמוע את תוכחתם.

לא חלף זמן רב והכומר הביא עמו צמד חברים מהעיירות הסמוכות, אף הם אנשי דת

נוצריים, ואף הם הצטרפו לשיחות הקבועות. גם הם הקפידו בסיום כל שיחה להפליג בשבחיו של האברך ולתת לו יקר וגדולה על חכמתו הרבה. בשלב מסוים הודיעו הכומר וחבריו לכל הגויים בסביבה שעליהם להיזהר מאוד בכבודו של האברך היהודי בפונדק, שכן הוא אדם חשוב ונכבד.

באחד הימים סיפר הכומר לאברך שלאחרונה דיבר אודותיו עם ראש הכמרים המתגורר בוויטבסק, וכשסיפר לו על רוב ידיעותיו וחכמתו הגדולה בתחומים רבים, התפעל ראש הכמרים עד מאוד והביע את רצונו לפגוש את האברך ולשוחח עמו. הכומר הסביר לאברך שכמובן מאליו, אין זה מכבודו של ראש הכמרים להגיע לפונדק, אך אם האברך יסע אליו וישוחח עמו, הדבר יביא לו כבוד מיוחד, על אחת כמה וכמה אם יעלה בידו לנצחו בדיוני דת ואמונה.

תחילה מיאן האברך לעזוב את הפונדק. גם הוא חש לרגע שזו ציטת גבול של ממש, ואין זה ראוי לו לנסוע אל כנסייתו של ראש הכמרים. אולם הכומר וחבריו לא נתנו לו מנוחה. הם הבטיחו שיסעו עמו וידאגו לכל מחסורו, כשאוכל כשר לא יחסר לו וכל צרכיו יסופקו לו על הצד הטוב ביותר.

כארס של עכנאי נכנסו דברי הכומר וחבריו בלבו של האברך, ולאחר שחזרו על בקשתם זו שוב ושוב, התעורר בו חשק עז ורצון חזק לנסוע אל ראש הכמרים בוויטבסק ולשוחח גם עמו בענייני דת ואמונה.

כששמעו הכומר וחבריו את הסכמת האברך, הם לא איבדו זמן ויצאו עמו לוויטבסק, שם קיבל ראש הכמרים את האברך בכבוד גדול והציע לפניו שאלות שונות וקשות בענייני דת ואמונה. האברך ענה בחכמה רבה, ואף שוויכוח חריף התנהל ביניהם, בסופו של דבר הייתה ידו של האברך על העליונה: הוא הצליח להביס את ראש הכמרים ולהראות לו כי הצדק עמו.

ראש הכמרים לא הסתיר את התפעלותו מהאברך היהודי. כאשר שמעו חשובי הכמרים הסמוכים על שולחנו של ראש הכמרים כי מדובר באדם מוכשר ביותר שאף הצליח לנצחו בוויכוחיו, הפצירו בו מאוד שיסכים להישאר עוד זמן מה בוויטבסק כדי שיוכלו להציע בפניו את השאלות הרבות שהתחבטו בהן שנים רבות.

האברך, נרגש מהכבוד העצום שנחל בחצר ראש הכמרים, הסכים מיד לבקשתם. הוא נשאר ימים נוספים בחצר ראש הכמרים, התגורר בדירה מיוחדת שהעמידו לרשותו, ואת מזונו הכשר היו מביאים לו ממטבח של מסעדה יהודית מקומית. כשהגיעה שעת פרידתו, הזמין ראש הכמרים את האברך לשיחה, בה הודה לו בדברים חמים על בואו והוסיף כי אם ימצא האברך לנכון

לאחר שהאדמו"ר הזקן סיים לספר את הסיפור וחזר על דברי תורתו של המגיד ממזריטש, בירך ברכת המזון והלך לחדרו. הנוכחים הבינו את הרמז, ומיד בחרו מניין של עשרה חסידיים שיאמרו תהילים במשך כל הלילה, כשגם האלמנה וצאצאיה מצטרפים. עם עלות השחר חזרו האלמנה וילדיה לפונדק. למרבה הפלא, לא חלפה שעה קלה והנה נכנס לבית המדרש אברך עם שק על כתפיו. כשראה את כל הנוכחים אומרים תהילים בלב נשבר, הצטרף גם הוא לאמירה כשהוא בוכה בדמעות שליש. כל הנוכחים הבינו שזהו האברך זאב, אך איש לא דיבר עמו על כך. לאחר מספר ימים שהיה בצל קודשו של האדמו"ר הזקן, חזר לפונדק כשהוא משנה לחלוטין את כל הנהגתו. הוא החל לחיות כחסידי ירא שמים ולמדן, והקים בית נאמן בישראל.

באותה שבת בהינשטט, ניתן היה להבחין ברה"ק מבוהוש בליל שבת, בשעת הקידוש, כי פניו בוערות בשלהבת אש קודש, עד שנפל פחד נורא על כל הסובבים אותו. כבר במוצאי שבת הגיע הבחור לאביו ואמר כי הוא מתחרט בתשובה שלמה על מחשבתו הרעה, וכי חוזר הוא בו לגמרי מתוכנית המרת הדת. סופו של דבר שהבחור נותר ביהדותו וכל חייו התנהג כראוי.

על הפסוק (ויקרא א'): **וְנָפֵשׁ כִּי תַחֲטָא וְשָׁמְעָה קוֹל אֱלֹהִים וְהוּא עֹד אוֹ רָאָה אוֹ יָדַע אִם לֹא יֵגִיד וְנִשְׂא עֹנֹו** פירש הרה"ק המגיד ממזריטש ('מגיד דבריו ליעקב' אות מב): 'ושמעה קול אלה', ד'משביעין אותו ואומרים לו הוי צדיק ואל תהי רשע... וזהו 'נפש כי תחטא'. אורייתא קא מתמה: היאך אפשר שתחטא ושמעה קול אלה, היה לו לשמוע קול של השבועה. 'או ראה', שרואה מעשים של אחד ונזכר במעשיו, דכל מה שאדם רואה ישים אל לבו למה הראה לי הקב"ה את זה, הלא הכל בהשגחה פרטיות. אלא אם רואה דבר עבירה יחשוב מסתמא גם אני עשיתי שמץ מנהו, אע"פ שלא עשה כזה ממש... וזהו 'או ראה', שרואה דבר עבירה מאדם אחר ונזכר בו דבר שעשה. 'או ידע', על דרך 'בושנו במעשינו ונכלמנו להרים פנינו אליך'. על דרך משל: חותם המטונף, אם משימין אותו על השעוה אזי נתטנף גם השעוה. כך כשהאדם מלוכלך בעבירה ומדבק את עצמו בהקב"ה, כביכול נעשה הלכלוך למעלה כשנעשה אחדות עם הש"י בעת תפלתו, שמדבר דיבורים ושורה בו הקב"ה. וזהו בושנו במעשינו, מכח העבירות, ונכלמנו להרים פנינו אליך, פירוש פנימיותנו אליך, שיהיה אני מדובק בך בשביל הלכלוך. וזהו המדה של נושא עון שסובל העוון. וזהו או ידע, בשביל התקשרות מושך עצמו מהעבירות.

שייתף איש בסיבת התרגשותו. לפליאת משפחתו, לא חלפו ימים רבים והוא שוב נסע.

לפני שבת חנוכה הגיע הדוור האזורי לפונדק ובידו מכתב מהאברך. במכתב המעורפל כתב כי הוא מתגורר בבית ראש הכמרים המתנהג אליו בכבוד רב, יש לו דירה נפרדת וכל מחסורו מסופק היטב. בסיום המכתב הוסיף כבדרך אגב כי ראש הכמרים הבטיח שאם יהיה לאחד מאנשיו, יהפוך לאדם גדול וחשוב וכולם יעניקו לו כבוד רב.

סגנונו המעורפל של המכתב גרם לכך שאשתו וחמותו לא הבינו את כוונתו. אולם כשהאב הגיע לפונדק לשבת חנוכה וראה את המכתב, הבין מיד את משמעות הדברים. הוא פרץ בזעקה: "השם ישמרנו, זאב רוצה להשתמד! זאב נפל למלכות הטומאה והוא עומד להמיר את דתו!" לשמע זעקותיו הצטרפו הנשים ופרצו בבכי רם.

השבת עברה עליהם בצער רב, ובקושי עצרו את דמעותיהם. במוצאי שבת, מיד לאחר ההבדלה, עלו כולם על העגלה ונסעו אל האדמו"ר הזקן הלא הוא הרה"ק בעל התניא והשו"ע. הדרך הייתה קשה, שלג עמוק כיסה את הכביש, אך הם התעקשו להגיע אל בית מזרשו.

הדלת נפתחה וגל קור עז חדר אל בית המדרש יחד עם שלושת בני המשפחה. הם ניגשו אל הרבי, שישב באותה שעה בסעודת 'מלווה מלכה', והחלו לבכות: "רבי, הושיעה נא! זאב שלנו נמצא אצל ראש הכמרים והוא עומד להשתמד!" כל הנוכחים בבית המדרש נחרדו לשמע הבשורה המבהילה.

תשובת האדמו"ר הזקן הייתה כי אינו יכול לעזור, כי אם לספר את שאירע בזמנו אצל הרה"ק המגיד ממזריטש זיע"א.

היה זה בחודשי החורף של שנת תרכ"ט, כשרוח שטות נוראה נכנסה באברך למזן שהגיע אל הכומר בעיירתו והודיע לו כי הוא מבקש להשתמד. הסיבה לאותה החלטה נואלת לא הייתה בשל ענייני אמונה וכפירה, כי אם בשל גאווה בלבד. בגאווה הסרוחה החליט כי אינו רוצה עוד להיות יהודי. כאשר הלך האברך אל הכומר, הגיע לשם גם אביו וניסה להצילו, אולם ללא הועיל. ככל שטען האב, נפלו דבריו על אוזניים ערלות. קם האב ונסע אל המגיד ממזריטש, שם פרץ בבכי נורא והתחנן על נפש בנו: "רבי, הצילו את בני משמד!" המגיד שמע את אשר סיפר האב בשברון לב, ולאחר שהיה בדבקות עילאית פתח ואמר דברי תורה נשגבים על הכתוב (ויקרא ה כא): **וְנִפְשׁ כִּי תַחֲטָא וְנִמְעָלָה מֵעַל בְּה'**.

לאחר מכן הורה המגיד לעשרה מחשובי תלמידיו לומר מזמורי תהלים במשך כל הלילה עד אור הבוקר, כשגם אדמו"ר הזקן היה ביניהם. עם עלות השחר הופיע לפתע האברך בבית מדרשו של המגיד. איש מהתלמידים לא שאל אותו דבר על מעשיו. האברך שהה ימים אחדים במזריטש, ולאחר מכן חזר לביתו.

לחזור ולבוא אליו שנית, יהיה שבע רצון מכך עד מאוד ולכבוד גדול ייחשב לו הדבר.

האברך, שהספיק לחזור לביתו, לא סיפר לאיש היכן היה ומה עשה. בוודאי שלא העלה על דעתו לספר לאשתו כי בילה כשבוע ימים אצל ראש הכמרים בוויטבסק. בתואנה כלשהי התחמק ולא גילה היכן שהה בימים האחרונים. ניכר היה עליו שהכבוד הרב שנחל בוויטבסק גרם לו להתרוממות הרוח. הוא הסתובב כשפניו זורחות, שיכור מרגשי גאווה, אך לא הסגיר את סיבת הדבר.

כעבור מספר שבועות הגיעה לפונדק קבוצה גדולה של תלמידי חכמים. היה זה בעיצומם של חודשי הקיץ, החום היה כבד, והקבוצה שעשתה דרכה לאחת הערים הגדולות החליטה להימלט מהחום המעיק ולנוח מעט בפונדק. כדרכם של תלמידי חכמים, עד מהרה החלו כולם לשוחח בדברי תורה ובפפולא דאורייתא, זה מקשה וזה מתרץ. האברך, ששמע את שיחתם, החליט להתערב בה והציע תירוץ משלו לאחת הקושיות שהעלו. אופן תגובתו היה בזלזול מה וחוסר דרך ארץ כראוי.

למרות יכולותיו הלמדניות של האברך, עדיין הוא לא הגיע לקרסוליהם של אותם תלמידי חכמים מופלגים ששלטו בכל מכמני התורה. האורחים הקשיבו בנימוס לדבריו, אך דחו אותם מיד. במילים קצרות הוכיחו לו כי טעה בדבר משנה וכי סברתו שגויה לחלוטין. לא נותרה לאברך ברירה אלא להודות בטעותו.

אותם תלמידי חכמים ניצלו את ההזדמנות להוכיחו: "דע לך כי אין לו לאדם להיות נמהר להשיב. תחילה עליו להקשיב לדברי המבוגרים והמנוסים ממנו, להרהר בדברים ולשקול כל מילה בטרם תיאמר, ובוודאי שעליו להתנהג בדרך ארץ וברצינות כלפי זקנים שקנו חכמה."

מהרגלו לשמוע מהכמרים דברי שבח ותהילה ללא הרף, לא הצליח האברך להכיל את התוכחה. במקום להפנים את הדברים הנכונים, החל לכעוס על אותם תלמידי חכמים. משום מה, החליט כי בדבריהם הייתה פגיעה בכבוד תורתו. הכעס פעפע בקרבו והתרחב לכלל לומדי התורה, שלדעתו לא ידעו להעריך את הכבוד המגיע לו.

הזמן חלף, ולקראת סוף חודשי הקיץ הוקם באחת העיירות הסמוכות בית תיפלה נוצרי וקבעו את חנוכתו במעמד גדול בהשתתפות ראש הכמרים מוויטבסק ופמליה גדולה של אנשיו. לאחר האירוע ניצל ראש הכמרים את ההזדמנות ויצא לסיור בעיירות, ובין השאר ביקר בפונדק ואצל האברך - ביקור שהעניק לו כבוד רב בעיני האיכרים שהתרשמו לראות את ראש הכמרים בכבודו ובעצמו בא לשוחח עמו. גאוותו של האברך גדלה בהתאם.

לאחר חג הסוכות עזב האברך את הפונדק לשבועות אחדים בלי לספק הסבר ברור לנסיעתו. משפחתו סברה כי נסע ללמוד תורה אצל אחד מגדולי הדור. בשובו היה נרגש מאוד אך לא

מלוך יקרוך ויהושים נלאים מלוקט
מדברות קדשו ותורתו של
רבי דוד חי אביהצרא שליט"א

מִי־הֵיָא חֲזֵה־הֵא

חֲזֵהֵא דְאִוְרֵיִתָא
יְסוּד חֲדָשׁ וְנִפְלֵא עַל הַפְרָשָׁה

הכפרה בימינו מישועתו של הקב"ה

שה' יתברך הוא מורה לחוטא הדרך הישר שה' יתברך הוא הישר, ומאחר שהוא הישר הוא גם כן מורה הדרך הישר לאדם.

[ועוד כי מפני כי הרעה מוכן לרשעים בסוף והוא יתברך טוב, והטוב רוצה בטוב ולא ברע שיהיה לרשע, ולפיכך מצד ב' בחינות מה שהוא יתברך טוב וישר ראוי שה' יתברך מורה לחטאים שהם הולכים בדרך מעוקם מורה להם אל דרך הישר ולהציל אותם מן הרעה אשר מוכן לרשעים (מהר"ל שם)].

ישועת הקב"ה הן לאדם והן לבהמה

דרוש נאה דרש על כך הרה"ק רבי שלמה קלוגר ע"ה (גבורות שלמה תזריע). במסורה מציינו ארבע פעמים 'אדם' - 'אדם כי יהיה בעור בשרו' (ויקרא יג ב), 'אדם כי יקריב מכם קרבן' (שם א ב), 'אדם כי ימות באוהל' (במדבר יט ד), 'אדם ובהמה תושיע ה'" (תהלים לו ז). וארבעה אלו כנגד ארבעת התשובות שאמרו בירושלמי. כנגד ששאלו לחכמה ואמרה 'חטאים תרדף רעה' נאמר 'אדם כי יהיה בעור בשרו שאת', דהיינו יסורים שהם הרעה הרודפת את החטאים. כנגד ששאלו לנבואה ואמרה 'הנפש החוטאת היא תמות' נאמר 'אדם כי ימות באוהל'. כנגד מה שאמרה תורה יביא קרבן נאמר 'אדם כי יקריב מכם'. וכנגד דברי הקב"ה 'עשה תשובה ויתכפר נאמר 'אדם ובהמה תושיע ה'".

והנה, בתשובת השנים הראשונים שהם הנבואה והחכמה, יוצא ממנה רעה הן לאדם והן לבהמה [ראה בשערי תשובה לרבינו יונה (שער ג' קז): כי מי שהוא חייב מיתה בידי שמים עולה מות בחלונותיו, ובעלי חיים מקנה קנינו מתים, פרתו רועה באפר והיא מתה, תרנגולתו רועה באשפה והיא מתה, וידבק המוות בו עד כלותו אותו], וגם בעצת התורה 'יביא קרבן ויתכפר' עדיין הוא רעה לבהמה כי נשחטת היא לקרבן. אך בדברי הקב"ה הוא ישועה לכל הן לאדם והן לבהמה, ויפה מרמז על כך הפסוק 'אדם ובהמה תושיע ה', שבדברי הקב"ה הוא ישועה לאדם ולבהמה. ודברי פי חכם חן ושפתיים ישק.

'על כן יורה חטאים בדרך' יורה לחטאים דרך לעשות תשובה. ובפסיקתא דרב כהנא (כד ז) וכן בילקוט (יחזקאל רמז שנח) נוסף, שאלו לתורה חוטא מה עונשו, אמרה להם יביא אשם ויתכפר לו.

ביאר המהר"ל מפראג ע"ה (נתיבות עולם נתיב התשובה פ"א): במדרש הזה בא לבאר כי אם שהאמת הוא שמצד השכל אין ראוי שיהיה לחוטא תשובה, מכל מקום יש לאדם תשובה, ואף כי נפלאת היא בעינינו. וזה שאמר 'טוב וישר ה' על כן יורה חטאים בדרך', ורוצה לומר

אָדָם כִּי יִקְרִיב מִכֶּם (א ב). בירושלמי מובא (מכות פ"ב ה"ו): אמר רבי פינחס 'טוב וישר' (תהלים כה ח), למה הוא טוב, שהוא ישר, ולמה הוא ישר, שהוא טוב, 'על כן יורה חטאים בדרך' (שם) שמורה דרך תשובה. שאלו לחכמה חוטא מהו עונשו, אמרו להם 'חטאים תרדף רעה' (משלי יג כא). שאלו לנבואה חוטא מהו עונשו, אמרה להן 'הנפש החוטאת היא תמות' (יחזקאל יח ד). שאלו לקודשא בריך הוא חוטא מהו עונשו, אמר להן 'יעשו תשובה ויתכפר לו'. היינו דכתיב

מִילְתָא דְפִלְיָאָה

הגעלת הנפש - ההכנה הנדרשת קודם הפסח

עבודתנו עתה קודם התקדש עלינו החג בו בחר בנו מכל עם, כתב השל"ה הקדוש (מצה עשירה דרוש ג' אות תד): כבר נודע (ברכות ז). היצר הרע הוא החומץ והמנוול, שאור שבעיסה, ואין ביעור חמץ אלא שריפה (פסחים ה); אם פגע בך מנוול משכהו לבית המדרש, דכתיב (ירמיה כג, כט) 'הלוא כה דברי כאש' (סוכה נב). ענין הגעלת כלים, פליטת זוהמת היצר הרע, להעביר כתמי העוונות. ומי שלא נתחמם כל כך ביצר הרע, ומורק ושוטף פנים וחוף - סוד טהרה וקדושה. ומי שתשמישו ברותחין, צריך להיות נכוה ברותחין, בתשובה חמורה. ויש שצריך ליבון עד שהניצוצים נתזות ממנו, כמו ענין נתן דצוציתא (שבת נו). וכלי חרס חרסי אדמה שאינן יוצאות מדפיים לעולם, אין להם תקנה אלא בשבירה, שבירתן מיתתן (בבא קמא נד). וכו'.

וסדר הנכון, יפשפש אדם במעשיו, ויבדוק חמץ הנגלה וגם החמץ הנסתר. והבדיקה לאור נר יחיד, רצה לומר, לה' לשמו, 'ה' אורי וישעי' (תהלים כז א). ו'אור לארבעה עשר' מציל מן 'נאום ה' אשר אור לו בציון' וגו' (ישעיה לא ט) שהוא הגיהנם וכו'. ויבדוק כל החורין וסדקין (פסחים ח). כי הקדוש ברוך הוא בוחן לבבות. גם הרבה עבירות שהאדם דש בהן ונשכחות ממנו, הקדוש ברוך הוא זוכר כל הנשכחות, על כן יבדקם לתקנם בעודו בחיים חיותו. ועיין שם שמבאר כל דיני ביעור חמץ היאך מורים לנו דרך להיטהר מכל סיג ופגם בנפשותינו.

ומסיים שם: כל אלו טהרות חייב לטהר ברגל, בזה מועד בצאתנו ממצרים, שהוא תכלית חידוש העולם, ואז בחר בנו מכל העמים כו'. וכבא מועד, אז מקרא קודש, נעשינו בת זוג להקדוש ברוך הוא, כמשוש חתן לכלה, כן יציאת מצרים כנודע. ועל כן, חסידים ואנשי מעשה אומרים שיר השירים בליל שמורים, עכל"ק. ומכאן ישכיל המשכיל להתעורר להגעיל ולהפליט ממנו כל מרעין בישין, והדרך להגיע לכך היא ע"י התורה הנקראת אש, וכך יבוא טהור להיותו ראוי להשראת השכינה בליל קדוש זה וכמו שאומרים בהגדה 'ובמורא גדול' זה גילוי שכינה.

ברזא דאח"ד רמזים נפלאים על סדר הפרשה

רמז לג' עיקרי הקדושה בעולם הזה

כסף שיש בו צורה. וזהו 'וצרת הכסף', שתעשה צורה קדושה על הכסף בידך, אשר ברשותך. 'והלכת אל המקום' כו', רצה לומר ותלך עם ממונך בדרכי השם אשר יבחר ד' בו, 'ונתת הכסף בכל אשר תאווה נפשך', פירוש שתעשה עם ממונך דברים שהנפש מתאוה ולא הגוף העכור החומד ומתאוה לתענוגי והבלי עולם וכו', עד כאן לשון קדשו.

וכדרך שראינו בקדושת האכילה והעיניים שזוכה לבוא על ידם לדרגת צדיק ולהיות לפני ה', כן גם בקדושת הממון זוכה לבוא לפני ה', כפי שהמשיך הנועם אלימלך שכאשר יתנהג בממונו בקדושה יבוא לנאמר אחר כך 'ואכלת לפני ה'' שעל ידי זה תזכה לעשות מצוות ה' ככל הצדיקים.

תאות הממון מביאה לעצבות ולבחינת עבודה זרה

ובליקוטי מוהר"ן (מהדו"ק תורה כג) מבאר עוד כי הנופלים בתאוות הממון מסתירים את אור פניו יתברך, ולהיפך זוכה לגלות פני ה', ונביא מלשונות גחלי האש שאמר בקדושתו: ואלו בני אדם הנופלים בתאוות ממון, ואינם מאמינים שהקב"ה יכול לפרנס את האדם בסיבה קלה, ורודפים אחר פרנסתם ביגיעות גדולות, והם אוכלי לחם בעצבון. כמו שכתוב (בראשית ג יז) 'בעצבון תאכלנה', ועצבות הוא מרה שחורה. אלו בני אדם נקשרים בפנים דסטרא אחרא, אלהים אחרים, חושך, בחינת מיתה, כמו שכתוב (איכה ג ו) 'במחשכים הושיבני' וכו'. ועליהם נאמר (יחזקאל ז יט) 'וזהבם לנדה', היינו בחינת עבודת אלילים, כמו שאמרו חז"ל (שבת פב.) מנין לעבודת אלילים שמטמא כנדה שנאמר (ישעיה ל כב) 'תזרם כמו דוה'. אבל אלו בני אדם שמשאם ומתנם באמונה, הם דביקים באור הפנים דקדושה.

ועולים הדברים עם פתח דברינו משמו של הרבי מרוזין ע"ה, שע"י התגברות הקדושה בתאוות אלו זוכה להיות לפני ה', וכמאמר הכתוב 'צפונה לפני ה'' - שע"י 'צפונה' הרומז לקדושת הממון, זוכה להגיע ולהיות 'לפני ה'.

מרופשיץ ע"ה (בא ד"ה ומה שכתוב) כי מ' פתוחה וסתומה רומזים לפיו של האדם, כי בכדי לומר אות מ"ם נצרך להשתמש גם במ' סתומה, וכל עוד שאינו מסיים במ' סתומה, אינו יכול לומר את שמה של האות. ולכן האות מ' רומזת על הדיבור, כי כמו אמירת האות מ' כך גם דיבורו של האדם, כשפותח פיו לדבר אינו מסיים דיבורו עד שסותם את פיו. אך אם מניח ליצר להיכנס בין פתיחת דיבורו לסגירת פיו, ומדבר דברים אסורים נעשה מזה 'מצרים', דהיינו מ' פתוחה וס' סתומה והיצר ביניהם, שזה היה רצון מצרים לפעול שיהיה הדיבור בגלות.

וזאת לימדונו רבותינו בתורה שבעל פה שעיקרה היא אמירת פיו, שלא כתורה שבכתב שעיקרה היא מה שנכתבה בספר, ועל כן פותחת (ברכות ב.) באות מ' פתוחה - 'מאימתי קורין את שמע', ומסיימת (עוקצין פ"ג מ"ב) במ' סתומה - 'ה' יברך את עמו בשלום' (תהלים כט יא), כי כאשר אדם פותח פיו - ידבר בתורה, וכשמסיים לימודו יסגור פיו, ולא יתן ליצר לבוא אל ביתו בדיבורו סרק והבל, ועל אחת כמה וכמה דיבורים אסורים.

הנותן כל מחשבותיו בממונו אינו יכול להרגיש בקדושה

עניינה של קדושת הממון הלא היא כתובה עלי ספר הקדוש **נועם אלימלך** (ראה ד"ה וכי ירבה) וזה לשונו: וכי ירבה ממך הדרך' (דברים יד כד). רצה לומר אבל אם יהיה דרכי השם רב וגדול בעיניך באומרך, 'כי לא תוכל שאתו' - שבלתי אפשרי לעמוס עליך המשא הזאת, 'כי ירחק ממך המקום אשר יבחר לשכון שמו שם', רצה לומר שיהיה רחוק בעיניך שתוכל לפעול כנ"ל שישכון השם יתברך ברוך הוא בעולמו במלכותו, תדע הסיבה שהביאך לחשוב זאת הוא, מחמת 'כי יברכך ד' בממונך ובכל טובך, 'ונתת בכסף', רצה לומר ולא נתת כל מחשבותיך רק בממונך.

ואמר הכתוב זאת העצה 'וצרת הכסף', דאיתא בגמרא (ב"מ מז:): אין מחללין מעשר שני על אסימון אלא על

וְשַׁחַט אֹתוֹ עַל יַרְךָ הַמְּזֻבָּח צִפְנָה לְפָנָי ה' (א יא). בפתח דברינו נקדים מה שאמרו צדיקים כי הנה ענייני הקדושה רבים הם, שבכל דבר ודבר יכול ואף נדרש מהאדם לקדש את עצמו לעשות הדברים לשם פועלן, וכשהולך בדרך זו מקדש את עצמו ואת סביבתו וזוכה להשראת השכינה. אך עיקרי התעצמות הקדושה עיקרם בשלושה אלו, קדושת האכילה, קדושת הממון וקדושה בדברים שנפשו של אדם מחמדתן ובכלל זה קדושת הברית והנוגעים אליה, כשמירת העיניים והמחשבה וקדושת הבית.

אמר **הרבי הקדוש רבי ישראל מרוזין ע"ה**, דבר זה רמזה לנו תורה בנועם אמריה: **ושחט אותו על ירך המזבח צפונה לפני ה'**, ללמדנו כי כדי שיבוא האדם לפני ה' יש לו לשחוט ולמעט בדברים הרמוזים כאן. **על ירך רומז על קדושת הברית שבירך. המזבח - קדושת האכילה, שכידוע שולחנו של אדם הרי הוא כמזבח. צפונה - רמז לתאוות הממון וכדכתיב (איוב לז כב) 'מצפון זהב יאתה'. ואז יוכל להיות לפני ה'**, שבכך מתקדש כל גופו ונעשה ראוי להיות לפני ה'.

שמירת הפה והעיניים - הדרך להגיע לדרגת צדיק

קדושת פיו ועיניו של אדם ידוע כי הם המה הדרכים להיות צדיק, וכבר כתב **רבי לוי יצחק מברדיטשוב ע"ה** בספרו קדושת לוי (ליקוטים ד"ה אותיות), שסדר האותיות הוא: ס' ע' פ' צ', ורמז יש בסדר זה דווקא, כי האות ס' היא האות היחידה הסגורה וחתומה מכל צד, וללמדנו, כי כאשר תסגור עיניך מלהביט ברע חס ושלום, וכן תחתום את פיך מלדבר רע חס ושלום, שהפה והעין רמוזים הם באותיות ע' ופ', תזכה לבוא לדרגת צ'דיק.

כשאינו שומר פיו נעשה בחינת 'מצרים'

אך חס ושלום באם מניח ליצר להיכנס בתוך דיבורו נעשה מכך בחינת 'מצרים', כמו שכתב הרה"ק **רבי נפתלי**

חשיבות ויקרת עבודת ה' בדורות אלו

שאל רבי חיים, מה נענה אנחנו אזובי הקיר אם בארזים נפלה השלהבת והתענו על חטא קטן תעניות למכביר. ענה לו **האר"י הקדוש**: בזמן הזה בחשכת הגלות אף צעקה ואנחה אחת אמיתית מישראל מעומק לבו נחשב כהתעניות משנים הקדמונים.

הוסיף על כך **הישמח ישראל** (חנוכה אות נ"ו), את זה אמר האר"י הקדוש בדורו, אם כן בדורנו אנו שירדנו פי כמה וכמה מדורו המופלא של האר"י, על אחת כמה וכמה שכל זעקה אמיתית הבוקעת מעומק ליבו של יהודי, עושה רושם ופועלת יותר מתעניות וסיגופים של דורות הראשונים.

הדור הממעיט שמכוון ליבו לשמים חשוב כמרבה ואף יותר

זהו שאמרו חז"ל במשנה (מנחות קי.): נאמר בעולת בהמה (ויקרא א ט) 'אשה ריח ניחוח', ובעולת עוף (שם פסוק יז) 'אשה ריח ניחוח', ובמנחה (שם ב ב) 'אשה ריח ניחוח', לומר לך, אחד המרבה ואחד הממעיט ובלבד שיכוין לבו לשמים.

וכך נפסק בשולחן ערוך (או"ח סי' א ס"ד): טוב מעט בכוונה מהרבות שלא בכוונה, וכתב **המגן אברהם** על זה: אף על פי שהמרבה כיוון ליבו גם כן, מכל מקום אם הממעיט לא היה סיפק בידו לעשות, הרי הוא רצוי לה' יתברך כמו המרבה, וכן מוכח מדברי הגמרא שקרבן עולת העוף של עני שנאמר 'אשה ריח ניחוח' הינו כמו עולת בהמה שמביא העשיר.

לכך אף אם אמנם ובדורנו קשה להיות 'מרבה', אך כשנעשים הדברים בכוונה עמוקה שבלב לעשות רצון יוצרי וקוני אף כי טבע העולם מטריד ומבלבל, עליהם נאמר 'טוב מעט בכוונה'. ועוד יותר מכך, שנחשבת עבודת הדורות האחרונים למעלה מעבודת הדורות הראשונים כפי שהתבאר בדברי האריז"ל, והוא הדבר שרצה נותן התורה ללמדנו באמרו **נפש** כדרשת חז"ל 'מי דרכו להביא מנחה עני, מעלה אני עליו כאילו הקריב נפשו', כי כמו שבזמן שבית המקדש היה קיים נחשב קרבנו של עני כאילו הקריב נפשו כן גם בדורנו דור עני שאין עני אלא בדעת, דור עני במצוות בתורה וברוחניות, מעלה עליהם הכתוב כאילו הקריבו ישראל נפשם.

(אגדות ד"ה ראש השנה) על הכתוב (תהלים קטז ו) 'דלותי ולי הושיע' ודרשו רבא בגמרא (פסחים קיח: ר"ה יז.): אמרה כנסת ישראל לפני הקדוש ברוך הוא, רבוננו של עולם, אף על פי שדלה אני במצוות לך אני, ולי נאה להושיע, ע"כ. והקשה הרה"ק **רבי יחזקאל שרגא משינאווא ע"ה** מדוע 'לי נאה להושיע' אם 'דלה אני במצוות'.

אך היא הנותנת, ודווקא מפני שאני דלה במצוות - לי נאה להושיע, שכן בדורות הראשונים הייתה התורה והיראה במעלה העליונה ובחשיבות גדולה ודבר ה' היה יקר בימים ההם, ואיש שעסק בתורת ה' ועבודתו היו מחשיבים ומחזיקים אותו ומתוך שלא לשמה בא לשמה, ממילא אין חידוש כל כך שהיו גדולים בתורה ויראה, כי מתחילה היו עוסקים בתורה שלא לשמה שייקראו רבי, ומתוך זה הגיעו ובאו ללימוד לשמה.

אבל עתה בעוונותינו הרבים בעקבא דמשיחא שנתקיים בנו מאמר חז"ל (סוטה מח): 'חכמת סופרים תסרח ויראי חטא ימאסו' בעיני המון עם ואין משען ומשענה, כי גם אם ילמד הרבה תורה לא יחשיבוהו לגדול בשל כך, נמצא שלא שייך מתוך שלא לשמה יבוא לשמה, ועם כל זה אם יתייגע בתורה ועבודה ולא ישגיח על המלעיגים עליו, חשוב ויקר בעיני הקב"ה התורה והתפלה שלו יותר מבדורות הראשונים. ולכן כיוון ש'דלותי' ש'דלה אני במצוות' - שהמצוות שלי הם בדלות ובשפל המדרגה למול דורות הראשונים, לכך 'לי נאה להושיע' שלמרות שאיני נחשב בעיני ההמון אני עובד אותך.

זעקה אמיתית מעומק הלב בדורנו פועלת יותר מתעניות וסיגופים של דורות הראשונים

וכך שאל **רבי חיים ויטאל ע"ה** את רבו **האר"י הקדוש ע"ה**, על מה שאמרו בירושלמי (שבת פ"ה ה"ד) שפעם אחת יצאה פרתו של רבי אלעזר בן עזריה ברצועה שבין קרניה והושחרו שיניו מרוב תעניות שהתענה על כך. אם כן,

וּנְפֶשׁ כִּי תִקְרִיב קָרְבַּן מִנְחָה לַה' סֵלֶת יְהִיָּה קָרְבָּנוּ וַיִּצַק עָלֶיהָ שֶׁמֶן וַנִּתֵּן עָלֶיהָ לְבִנָּה (ב א). אמרו רבותינו בגמרא (מנחות קד:): אמר ר' יצחק, מפני מה נשתנית מנחה שנאמר בה 'נפש'. אמר הקדוש ברוך הוא, מי דרכו להביא מנחה, עני, מעלה אני עליו כאילו הקריב נפשו לפני.

חיזוק גדול יש לנו ללמוד מקרבנו של העני הנחשב כאילו הקריב את נפשו, שכמו כן הוא גם בדורות, שיש דורות עשירים ויש את דורותינו האחרונים שבבחינת 'עני' - 'אין עני אלא בדעת' (נדרים מא.), בוודאי מעלה עליהם הכתוב כאילו הקריבו נפשם בעבודתם את ה' עם כל המניעות וקטנות המוחין, וחשובים הם עוד יותר מכל אותם דורות הראשונים כמלאכים.

כי הנה ידועים המה דברי **האר"י הקדוש ע"ה** שענה לתלמידו המובהק **רבי חיים ויטאל ע"ה**, ששאלו, איך אומר לי שנפשי מעולה, הרי הקטן שבדורות ראשונים היה צדיק וחסיד שאי אפשר להגיע לעקבו. אמר לו האריז"ל, דע כי אין גדלות הנפש תלויה כפי מעשה האדם רק כפי הזמן והדור ההוא, כי מעשה קטן מאוד בדור הזה שקול בכמה מצוות גדולות שבדורות אחרים, כי בדורות אלו הקליפה גוברת מאוד לאין קץ מה שאין כן בדורות ראשונים, עכ"ל"ק.

בדורות אלו אשר חכמת חכמים תסרח ועם זאת עוסק בתורה ובמצוות חשוב יותר

לתבונה רבה נדרשים אנחנו להבין מהותם של דברים, שכן ידוע גודל הדורות הראשונים אשר היו גדולים בשיעור קומתם מן האחרונים, כאשר אמרו חז"ל (שבת קיב:): 'אם ראשונים בני מלאכים, אנו בני אנשים, ואם ראשונים בני אנשים, אנו כחמורים', וככל שחולפים הדורות כך הם מתמעטים והולכים, אם כך כיצד ניתן לומר שעבודת ה' בדורנו שקולה פי כמה מעבודת דורות הראשונים. אלא הוא הדבר, שדווקא בגלל שאנחנו בדור של הסתר פנים וחכמת חכמים תסרח, משום זה נחשבת כל עבודה קטנה עוד יותר מתעניות וסיגופים ועבודתם הגבוהה של דורות הראשונים.

נבין זאת יותר במובא בדברי **יחזקאל**

יצא לאור ע"י מכון אור לישראל © כל הזכויות שמורות אין להעתיק או להעתיק ללא אישור מפורש בכתב ממכון אור לישראל

בני יששכר
 שארית ישראל
 תפארת שלמה
 יסוד העבודה
 מגן אברהם
 דברי יחזקאל
 פרי צדיק
 צדקת הצדיק
 חסד לאברהם

באר מים חיים
 יושר דברי אמת
 מנחם ציון
 אוהב ישראל
 מאור ושמש
 זרע קודש
 בת עין
 אור לשמים

אוצר בעל שם טוב
 תולדות יעקב יוסף
 נועם אלימלך
 מנורת זהב החדש
 מאור עינים
 אור המאיר
 עבודת ישראל
 קדושת לוי
 חיים וחסד

לזכות עופר פנחס בן צילה שיחי' · קרן בת רונית שתחי' טל
 אדמונד שיחי' בן איזה · רונית בת ינינה יעל · בנימין בן אסתר כל יוצאי חלציהם שיחי'
 להצלחה רבה ומופלגה בכל מעשה ידיהם, ולאריכות ימים ושנים טובות מתוך בריאות ונחת
 · לעילוי נשמת צילה בת דורה צביה ומאיר ע"ה ·

להצטרפות חייג עכשיו: 1800-22-55-66 והגליזן בדרך אליך

You can now subscribe and get journal delivered to your door.
 Call 718-407-2479 or email otzarpninei@gmail.com